

DHAMMAPADA

BUDDHOVA SLOVA

Dhammapada

Buddhova slova

© 2013

Překlad z pálijštiny

© 2012 Bhikkhu Gavésakó a Štěpán Chromovský

Grafický návrh obálky: Jana Laštovka (www.tvoje.eu)

Sazba: Martin Dufek

První vydání v r. 2013 (2 000 ks)

Sponzorovala Oxford Buddha Vihara (Velká Británie)

TATO KNIHA JE URČENA VÝHRADNĚ K DISTRIBUCI ZDARMA.

Distribuci zdarma v ČR zajišťuje: www.bhavana.cz

Podpořte prosím volnou distribuci této knihy v rámci svých možností i Vy!

Tuto nabídku je možné udržovat díky štědrosti dobrovolných dárců. Děkujeme.

Číslo účtu:

Česká republika: 670100-2208046656 / 6210 (mBank)

Slovensko: 1100518290 / 8410 (ZUNO Bank AG)

Předmluva

Text Dhammapada je součástí pálijského kánonu Tipitaka, nachází se v části zvané Khuddakanikája, jež obsahuje kratší texty Sutta-pitaky. Obsahuje 423 veršů seřazených tematicky do 26 kapitol. Mnohé z těchto veršů, představující stručné shrnutí Buddhovy nauky, patří mezi nejznámější v buddhistických zemích jihovýchodní Asie a mnoho buddhistů je dokáže recitovat nazpaměť. Proto jsme v tomto novém překladu zvolili jinou formu prezentace: pálijský text na jedné straně a český text na druhé straně, přičemž český překlad pokud možno co nejvěrněji sleduje originál řádku po řádce. Zájemci si tak mohou jednotlivé verše vtisknout do paměti jak v páli, tak v češtině. Přepis páli (což byl mluvený jazyk bez vlastního písma) byl přizpůsoben českému jazyku pro snadné čtení, s výjimkou některých diakritických znaků, jež nejsou pro naši výslovnost důležité. Verše byly ponechány bez komentáře, přestože jsou někdy dvojznačné a mohou být různě vykládány. Nechť čtenáři k tomuto textu přistupují rozjímavým způsobem a používají ho jako moudré rady ve svém životě a meditaci.

Věnování

Tento český překlad Dhammapady byl vydán k volné distribuci díky podpoře Oxford Buddha Vihara a dalších buddhistů na oslavu dne 5. ledna 2013 (2556 buddhistického letopočtu), což jsou zlaté narozeniny jejich učitele. Ctihodný Khuva Bunčum (v Thajsku zvaný Khrúvá či Khrúbá Bunčum) je mnich lesní meditační tradice, dobře známý už od svých třinácti let mezi jeho následovníky v Laosu, oblasti Sipsongbanna v provincii Yunnan v jižní Číně, v šanském státu v Barmě a v Thajsku pro svou oddanost meditační praxi v odloučení od společnosti.

Ctihodný Khuva Bunčum se narodil roku 1964 (2507 buddhistického letopočtu) ve vesnici Pa Maisak, v okrese Chiang Saen v severním Thajsku, dnes známým jakožto symbol Zlatého trojúhelníku. Jeho matka mu dala jméno "Bunčum" (znak dobra), protože v době jeho početí měla vizi krásné zlaté stúpy. Jeho prarodiče byli Tai či Šanové pocházející z okolí města Kengtung (Chiang Tung) ve východní části šanského státu, jenž je součástí Barmy. Přestěhovali se do Chiang Saen, kde se také narodila jeho matka Nang Saeng La.

Bunčum byl nejstarší ze čtyř sourozenců a jeho otec, Lung Kham La, zemřel, když mu bylo pouhých šest měsíců. Jeho matka se pak znovu provdala a měla další tři děti. Podle tradičního zvyku jihovýchodní Asie se Bunčum stal novicem (sámanéra) ve věku jedenácti let po dokončení základní školy, spolu s 32 dalšími chlapci, v roce 1975. Po pár letech se všichni navrátili do laického života kromě Sámanéry Bunčuma, který projevil zájem o meditaci. Jeden rok studoval buddhistické texty a poté, co dokončil zkoušku nak-dhamma tri, základní stupeň formálního studia, se rozhodl, že bude

raději rozvíjet praktickou stránku Buddhova učení, protože teoretický přístup a skládání zkoušek se mu zdál nedostatečný. Začal tedy vyhledávat různé meditační učitele v severním Thajsku a dostávat od nich ponaučení k praxi. Občas šel sám meditovat na pohřebiště s mrtvolami. Byl na svůj věk neobvykle tichý a klidný, a ostatní novicové si z něj dělali legraci. To mu však nezabránilo v rozvíjení meditace do hloubky, jakou by v žádném klášteře mladý novic nezískal.

Jeho oddanost meditaci začala přitahovat následovníky, kteří mu chtěli darovat různé věci a peníze, ale on všechny dary věnoval jiným lidem. Když za ním lidé chodili, recitoval pro ně buddhistické texty a vysvětloval Dhammu jednoduchým způsobem. Obvykle hovořil o tom, jak byl inspirován životem Buddha, což ho vedlo k meditaci o Buddhovi (Buddhánussati), o pěti etických pravidlech, o odpudivé stránce těla (asubha-bhávaná), o nevyhnutelnosti smrti (maranassati) a o laskavosti (mettá). Jeho recitace většinou trvaly dvě hodiny, a recitoval nádherným hlasem s nejvyšším soustředěním. Jeho recitace byly v páli a obsahovaly texty předávané v lesní meditační tradici oblasti Lánná v severním Thajsku a východní části šanského státu Barmy. Jeho styl recitace a silná oddanost této praxi inspirovaly velké množství buddhistů, kteří mu naslouchali.

Po dvou letech, když mu bylo teprve třináct, byl schopen s pomocí mnoha dárců opravit starou čítiju (pagodu) ve vesnici Wieng Keau, nedaleko od jeho rodiště. Od té doby se přesouval z místa na místo a trávil období dešťů (vassa) v různých odlehlých klášterech s přístupem k učitelům meditace. Když mu bylo šestnáct, odešel meditovat do lesa Pa-sah nedaleko vesnice Mong Phong, u města Tachilek v šanském státu Barmy, což bylo na druhé straně řeky Mekong od místa, kde se narodil. Tento les byl hustý a poskytoval příležitost k odloučení. Díky jeho přítomnosti tam vesničané

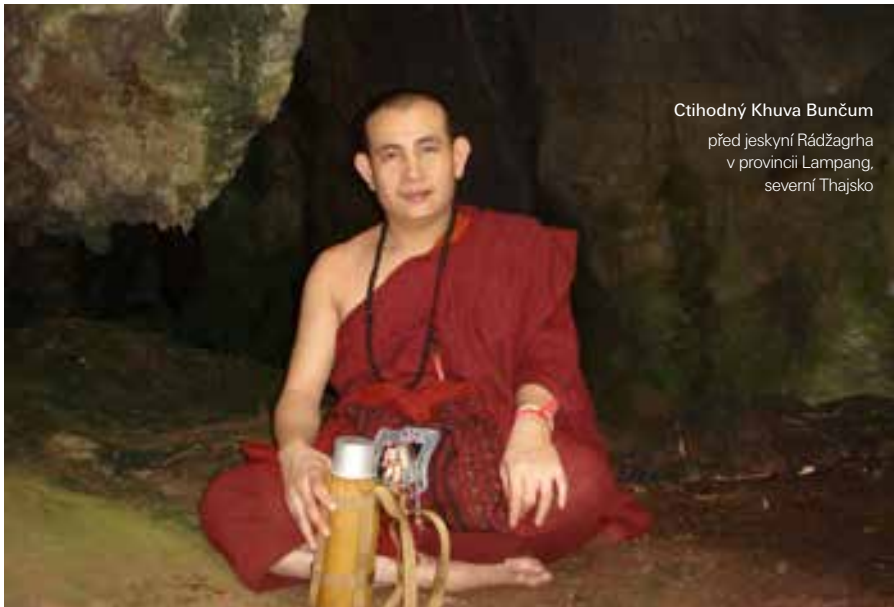
vybudovali lesní klášter a od té doby mu říkali Sao (Čao) Mong Phong neboli ctihodný Mong Phong, což je Maing Phone v barmské výslovnosti. Někteří jeho stoupenci mu říkali Sao Ton Bun (ctihodný pramen zásluh) či Sao Pó Sildham (ctihodný otec ctnosti). Svě poslední období dešťů jako novic strávil v Himálájích, po vykonání poutě do Bódhgaje a na Srí Lanku.

Roku 1984 (2529 buddhistického letopočtu) obdržel ordinaci (bhikkhu-upasampadá) v 700 let starém klášteře Wat Suan Dok v Chiang Mai. 38 mnichů bylo pozváno na jeho ordinaci jakožto symbol 38 požehnání, o kterých hovořil Buddha. Od té doby a díky jeho oddanosti meditační praxi byl známý jako Khuva Bunčum. Khuva (Khrúvá v thajské výslovnosti, např. proslulý Phra Khrúvá Srívičai) znamená "učitel" a odpovídá výrazům Phra Adžán v thajštině či Sajadó v barmštině. Jeho pálijské mnišské jméno je Nánasamvaró, což znamená "ten, kdo ovládá svou mysl moudrostí". V Barmě je známý jako Mong Phong Sajadó.

Po své ordinaci jakožto bhikkhu, Khuva Bunčum vždy strávil tříměsíční období dešťů (vassa) v nějaké odlehlé jeskyni, buď v severním Thajsku, v severní části šanského státu v Barmě, anebo v Bhútánu, kde je známý jako Lama Khuva. Kromě toho se čas od času uchýlil do samoty v jeskyni, aby načerpal energii v meditačním pohroužení.

Khuva Bunčum se postupně stal proslulým učitelem Dhammy a dokáže ji vykládat ve všech dialektech jazykové skupiny Tai, do níž patří Thai, Lánná, Lao, Šan, Dai a Tai Lue. Také se velmi rychle a spontánně naučil hovořit jazykem Bhútánu a trochu i čínsky. Od té doby měl stovky přednesů Dhammy na veřejných akcích. Většinou se pohybuje z místa na místo a nikde se neusadí na dlouhou dobu. Jeho pálijské recitace jsou velmi populární a občas recituje i tibetské texty.

Od dubna 2010 se ctihodný Khuva Bunčum uchýlil do ústraní v jeskyni Rádžagrha v thajské provincii Lampang, kde chce strávit tři roky, tři měsíce, tři týdny a tři dny. Celý život byl vždy vegetarián a jí pouze ovoce a pečivo, které jeho žáci zanechají před vchodem do jeskyně. On jen občas vyjde ven, když lidé odejdou, aby se najedl. Během svého pobytu v ústraní s nikým nemluví, ale odpovídá na otázky o Dhammě psanou formou.

Ctihodný Khuva Bunčum
před jeskyní Rádžagrha
v provincii Lampang,
severní Thajsko

Obsah

<i>Jamakavagga</i>	1.	Dvojice	14	<i>Buddhavagga</i>	14.	Probuzený	69
<i>Appamádavagga</i>	2.	Dbalost	20	<i>Sukhavagga</i>	15.	Štěstí	74
<i>Čittavagga</i>	3.	Mysl	24	<i>Pijavagga</i>	16.	O tom, co je milé . . .	78
<i>Pupphavagga</i>	4.	Květiny	27	<i>Kódhavagga</i>	17.	Hněv	82
<i>Bálavagga</i>	5.	Pošetilý	32	<i>Malavagga</i>	18.	Poskvrna	86
<i>Panditavagga</i>	6.	Moudrý	37	<i>Dhammatthavagga</i>	19.	Spravedlnost	92
<i>Arahantavagga</i>	7.	Zasloužilý	41	<i>Maggavagga</i>	20.	Stežka	97
<i>Sahassavagga</i>	8.	Tisíc	44	<i>Pakinnakavagga</i>	21.	Různé	102
<i>Pápavagga</i>	9.	Zlo	49	<i>Nirajavagga</i>	22.	Peklo	107
<i>Dandavagga</i>	10.	Hůl	53	<i>Nágavagga</i>	23.	Slon	111
<i>Džarávagga</i>	11.	Stáří	58	<i>Tanhavagga</i>	24.	Toužení	115
<i>Attavagga</i>	12.	O sobě	62	<i>Bhikkhuvagga</i>	25.	Mnich	122
<i>Lókavagga</i>	13.	Svět	65	<i>Bráhmanavagga</i>	26.	Bráhman	129

1. *Jamakavagga*

1. *manópubbangamá dhammá
manósetthá manómajá
manasá čé padutthéna
bhásati vá karóti vá
tató nam dukkhamanvéti
čakkamva vaható padam*

2. *manópubbangamá dhammá
manósetthá manómajá
manasá čé pasannéna
bhásati vá karóti vá
tató nam sukhamanvéti
čhájáva anapájini*

3. *akkočchi mam avadhi mam
adžini mam ahási mé
jéča tam upanajhanti
véram tésam na sammati*

1. Dvojice

1. mysl je předchůdcem stavů,
mysl je základem, mysl je tvůrcem,
s myslí znečištěnou
kdo hovoří, kdo jedná,
toho strast následuje
jako kolo nohu tažného zvířete

2. mysl je předchůdcem stavů,
mysl je základem, mysl je tvůrcem,
s myslí čistou
kdo hovoří, kdo jedná,
toho štěstí následuje
jako věrný stín

3. „zhanil mě, zbil mě,
přemohl mě a oloupil mě“;
u těch, kdo na tom prodlévají,
jejich zášť se neutiší

4. *akkočchi mam avadhi mam
adžini mam ahási mé
jéča tam nupanajhanti
véram téśúpasammati*

5. *na hi véréna véráni
sammantídha kudáčanam
avéréna ča sammanti
éśa dhammó sanantanó*

6. *paré ča na vidžánanti
majamettha jamámasé
jé ča tattha vidžánanti
tató sammanti médhagá*

7. *subhánupassim viharantam
indrijésu asamvutam
bhódžanamhi amattañňum*

4. „zhanil mě, zbil mě,
přemohl mě a oloupil mě“;
u těch, kdo na tom neprodlévají,
jejich zášť se utiší

5. nikoli nenávisť se nenávisť
kdy zde utiší,
jen beznenávisťností se utiší,
takový je věčný stav věcí

6. mnozí nevědí,
že jednou musíme zemřít,
avšak ti, kdo to vědí,
utiší své spory

7. tělesnou krásu nazíraje, kdo prodlévá,
své smysly neovládá,
v jídle je nemírný,

*kusítam hínavíríjam
tam vé pasahati máró
vátó rukkhamva dubbalam*

líný a ochablý,
toho zkosí Mára,
jako vítr slabý strom

8. *asubhánupassim viharantam
indrijésu susamvutam
bhódžanamhi ča mattaññum
saddham áradhavíríjam
tam vé nappasahati máró
vátó sélamva pabbatam*

8. tělesnou nehezkost nazíraje, kdo prodlévá,
své smysly dobře ovládá,
v jídle je umírněný,
obdařen důvěrou a energický,
toho nezkosí Mára,
jako vítr kamennou skálu

9. *anikkasávó kásávam
jó vattham paridahissati
apétó damasaččéna
na só kásávamarahati*

9. kdo není zbaven mentálních nečistot
a z okrového roucha
oděv si oblékne,
postrádaje sebekontrolu a opravdovost,
ten si nezasluhuje okrové roucho

10. *jó ča vantakásávassa
sílésu susamáhitó*

10. kdo však, zbaven mentálních nečistot,
je ctnostný a dobře soustředěný,

*upétó damasaččéna
sa vé kásávamarahati*

obdařený sebekontrolou a opravdovostí,
ten si zasluhuje okrové roucho

11. *asáré sáramatinó
sáré časáradassinó
té sáram nádhigaččhanti
miččhásankappagóčará*

11. ti, kdo nepodstatné považují za podstatné
a podstatné vidí jako nepodstatné,
ti k podstatě nedojdou,
prodlévajíce v oblasti špatného myšlení

12. *sáram ča sárató ňatvá
asáram ča asárató
té sáram adhigaččhanti
sammásankappagóčará*

12. ale ti, kdo podstatné jakožto podstatné rozpoznají
a nepodstatné jakožto nepodstatné,
ti k podstatě dojdou,
prodlévajíce v oblasti správného myšlení

13. *jathá agáram duččhannam
vutthi samatividždžhati
évam abhávitam čittam
rágó samatividždžhati*

13. jako do domu špatně pokrytého
déšť pronikne,
tak do nerozvinuté mysli
vášeň pronikne

14. *jathá agáram suččhannam
vutthi na samatividždžhati*

14. jako do domu dobře pokrytého
déšť nepronikne,

*évam subhávitam čittam
rágó na samatividždžhati*

tak do dobře rozvinuté mysli
vášeň nepronikne

15. *idha sóčati pečča sóčati
pápakáří ubhajattha sóčati
só sóčati só vihaññati
disvá kammakilitthamattanó*

15. v tomto světě se trápí, na onom světě se trápí,
kdo koná zlo, v obou světech se trápí,
trápí se a trpí,
když nazírá své nečisté konání

16. *idha módati pečča módati
katapuñño ubhajattha módati
só módati só pamódati
disvá kammavisuddhimattanó*

16. v tomto světě se raduje, na onom světě se raduje,
kdo koná dobro, v obou světech se raduje,
raduje se a těší se,
když nazírá své očištěné konání

17. *idha tappati pečča tappati
pápakáří ubhajattha tappati
pápam mé katan'ti tappati
bhijjó tappati duggatim gató*

17. v tomto světě je trýzněn, na onom světě je trýzněn,
kdo koná zlo, v obou světech je trýzněn,
při pomýšlení: „konal jsem zlo“ je trýzněn
a ještě více je trýzněn, když dojde do strastného
stavu bytí

*18. idha nandati pečča nandati
katapuñño ubhajatta nandati
puññaṃ mé katan'ti nandati
bhijjó nandati suggatim gató*

*19. bahum pi čé sahitam bhásamánó
na takkaró hóti naró pamattó
gopó'va gávó ganajam parésam
na bhágavá sámaññaṣsa hóti*

*20. appam pi čé sahitam bhásamánó
dhammasa hóti anudhammačári
rágañča dósañča pahája móham
sammappadžánó suvimuttačittó
anupádijánó idha vá huraṃ vá
sa bhágavá sámaññaṣsa hóti*

18. v tomto světě je potěšen, na onom světě je potěšen, kdo koná dobro, v obou světech je potěšen, při pomyšlení: „konal jsem dobro“ je potěšen a ještě více je potěšen, když dojde do šťastného stavu bytí

19. i když mnoho posvátné texty cituje, ale nekoná podle toho – nedbalý člověk, jako pastýř sčítající krávy, jež patří jiným, ten nemá podíl na asketickém životě

20. i když málo posvátné texty cituje, ale následuje a jedná v souladu s Dhammou, vášeň a nenávisť odvrhl, i zaslepenost, jasně chápající, se správně osvobozenou myslí, nelpí na tomto ani na onom světě, ten má podíl na asketickém životě

2. Appamádavagga

21. *appamádó amatapadam
pamádó maččunó padam
appamattá na mījanti
jé pamattá jathá matá*

22. *étam visésató ňatvá
appamádamhi panditá
appamádé pamódanti
arijánam góčaré ratá*

23. *té džhájinó sáatiká
niččam dalhaparakkamá
phusanti dhírá nibbánam
jógakkhémam anuttaram*

24. *utthánavató satimató
sučikammaṣṣa nisammakárinó*

2. Dbalost

21. dbalost je cesta k bezsmrtnosti,
nedbalost je cesta ke smrti,
dbalí neumírají,
ale nedbalci jsou již jakoby mrtví

22. tento rozdíl když pochopili,
mudrcové s ohledem na dbalost,
dbalostí se těší,
v oblasti ušlechtilých se radují

23. v meditačním pohroužení setrvávající,
stále s vytrvalým úsilím,
tito mudrci dosáhnou odpoutání,
nepřekonatelného vyproštění z jha

24. kdo je snaživý a má uvědomění,
čistých činů uvážlivý vykonavatel,

*saññatassa ča dhammadžívínó
appamattassa jasóbhivaddhati*

v kázni a v Dhammě žijící,
takto dbalému sláva narůstá

25. *utthánénappamádéna
saññaména daména ča
dípam kajirátha médháví
jam óghó nábhikíratí*

25. snaživostí a dbalostí,
sebekázní a sebeovládáním
ostrov nechť si moudrý člověk vytvoří,
jenž žádná záplava nezatopí

26. *pamádamanujuñdžanti
bálá dummédhinó džaná
appamádaňča médháví
dhanam settham va rakkhati*

26. nedbalosti jsou oddaní
pošetilí a hloupí lidé,
svoji dbalost však moudrý člověk
jako své nejlepší bohatství ochraňuje

27. *má pamádamanujuñdžétha
má kámaratisanthavam
appamattó hi džhájantó
pappóti vipulam sukham*

27. neoddávejte se nedbalosti
ani smyslnému potěšení intimností,
ten, kdo je dbalý a dlí v meditaci,
dosáhne větší blaženosti

28. *pamádám appamádéna
jadá nudati panditó
paññápásádamárujha
asókó sókinim padžam
pabbatathó'va bhummatthé
dhíró bálé avekkhati*

29. *appamattó pamattésu
suttésu bahudžágaró
abalassam'va síghassó
hitvá játi sumédhasó*

30. *appamádéna maghavá
dévánam setthatam gató
appamádám pasamsanti
pamádó garahitó sadá*

28. nedbalost dbalostí
když moudrý člověk vypudí,
na věž moudrosti vystoupí,
bez trápení pak na trápící se lidi,
jako z vrcholku hory na zem
moudrý na pošetilé shlží

29. dbalý mezi nedbalci,
mezi ospalci zcela bdělý,
jako před slabého koně rychlý kůň,
stejně tak postupuje vpřed moudrý

30. dbalostí Maghavá [Indra]
mezi bohy prvenství došel,
dbalost je chválena,
nedbalost vždy haněna

31. *appamádarató bhikkhu
pamádé bhajadassí vá
samjódžanam anum thúlam
daham aggí va gaččhati*

32. *appamádarató bhikkhu
pamádé bhajadassí vá
abhabbó parihánája
nibbánass'éva santiké*

31. dbalostí se těšící mnich,
na nedbalost ve strachu hledící,
pouta malá i velká
v sobě spálí, jako požár když postupuje

32. dbalostí se těšící mnich,
na nedbalost ve strachu hledící,
je neschopen odpadnutí
a je již v blízkosti odpoutání

3. Čittavagga

33. *phandanam čapalam čittam
durakkham dunnivárajam
udžum karóti médháví
usukáró'va tédžanam*

34. *váridžó'va thalé khittó
ókamókata ubbható
pariphandat'idam čittam
máradhejjam pahátavé*

35. *dunniggahassa lahunó
jatthakámanipátinó
čittassa damathó sádhu
čittam dantam sukhávaham*

36. *sududdasam sunipunam
jatthakámanipátinam*

3. Mysl

33. těkavou a rozechvělou mysl
je těžké uhlídat, těžké zvládnout,
srovná ji však ten, kdo je mudrcem,
jako zbrojír svůj šíp

34. jako ryba na zem vržená,
ze svého vodního útulku vytažená,
tak se zmítá tato mysl,
Márovo panství má-li opustit

35. těžko udržitelnou a hbitou
která podle libosti poletuje:
tuto mysl zkrotit je dobré,
zkrocená mysl přináší blaženost

36. velmi těžko viditelnou a velmi jemnou
která podle libosti poletuje:

*čittam rakkhétha médháví
čittam guttam sukhávaham*

tuto mysl hlídat by měl moudrý,
střežená mysl přináší blaženost

37. *dúrangamam ékačaram
asaríram guhásajam
jé čittam saññamessanti
mokkhanti márabandhaná*

37. v dálkách se osaměle toulající
nehmotnou a v skrytu sídlící;
tuto mysl kdo ukázní,
osvobodí se z Márových pout

38. *anavatthita čittasa
saddhammam avidžánátó
pariplavapasádassa
paññá na paripúراتi*

38. kdo nemá ustálenou mysl,
pravou Dhammu nezná
a má chatrnou důvěru,
moudrosti naplnění nedojde

39. *anavassuta čittassa
anaváhatačétasó
puññapápa pahínassa
natthi džágarató bhajam*

39. kdo nemá (chtičem) naplněnou mysl
a jehož vědomí je neohrožené (hněvem),
kdo dobro i zlo opustil;
pro takto bdělého již není strachu

40. *kumbúpamam kájam ímam vidítvá
nagarúpamam čittam ídam thapétvá
jódhétha máram paññájudhéna
jitañča rakkhé anivésanó sijá*

41. *ačiram vat'ajam kájó
pathavim adhisessati
čhuddhó apétaviññánó
nirattham'va kalingaram*

42. *disó disam jam tam kajirá
véri vá pana vérinam
mičchápanihitam čittam
pápíjó nam tató káré*

43. *na tam mátá pitá kajirá
aññé vápi ča ñátaká
sammápanihitam čittam
sejjasó nam tató karé*

40. jako hliněný džbán že je toto tělo, nahlédnouce,
jako pevnost tuto mysl opevněte,
zaútočte na Máru se zbraní moudrosti,
a pak ochraňujte své vítězství bez ulpívání

41. zakrátko bude toto tělo
na zemi ležet
opuštěné a bez vědomí
jako neužitečný kus dřeva

42. cokoli si nepřátelé mohou navzájem způsobit
nebo ti, co se vzájemně nenávidí,
špatně vedená mysl
ještě horší věci ti způsobí

43. co ti matka ani otec nemohou způsobit
ani žádný jiný příbuzný,
správně vedená mysl
ještě lepší věci ti způsobí

4. Puppavagga

44. *kó imam pathavim vičessati
jamalókañča imam sadévakam
kó dhammapadam sudésitam
kusaló puppham'iva pačessati*

45. *sékhó pathavim vičessati
jamalókañča imam sadévakam
sékhó dhammapadam sudésitam
kusaló puppham'iva pačessati*

46. *phénúpamam kájam'imam viditvá
maríčidhammam abhisambudhánó
čhétvána márassa papupphakáni
adassam maččurádžassa gačché*

47. *puppháni h'éva pačinantam
bjásattamanasam naram*

4. Květiny

44. kdo tuto zemi pronikne
a tento svět smrti s jeho bohy?
kdo tato slova Dhammy dobře vyložená
jako odborník květinu vystaví?

45. ten, kdo se cvičí, tuto zemi pronikne
a tento svět smrti s jeho bohy,
ten, kdo se cvičí, tato slova Dhammy dobře vyložená
jako odborník květinu vystaví

46. když nahlédls toto tělo jako chomáč pěny
a pochopil jeho povahu preludu,
odetni Márovy květiny (rozkoší)
a odejdi mimo dohled krále smrti

47. kdo jen květiny (rozkoší) sbírá,
člověk s rozptýlenou myslí,

*suttam gámam mahóghó'va
mačču ádája gaččhati*

jako spící vesnici velká povodeň,
tak ho uchvátí a odnese smrt

48. *puppháni h'éva pačinantam
bjásattamanasam naram,
atittaññéva kámésu
antakó kuruté vasam*

48. kdo jen květiny (rozkoší) sbírá,
člověk s rozptýlenou myslí
nenasytný ve smyslných požitcích,
toho se zmocní ukončitel životů

49. *jathá pi bhamaró puppham
vannagandham ahéthajam
paléti rasamádája
évam gámé muní čaré*

49. jako včela z květiny,
aniž by její barvě a vůni uškodila,
sesbírá nektar a odletí,
tak nechť mudrc prochází vesnicí

50. *na parésam vilómáni
na parésam katákatam
attanó'va avekkhejja
katáni akatáni ča*

50. ne na přestupky druhých,
ne na to, co ostatní vykonali či nevykonali,
ale sám na sebe se ohlížej,
co jsi vykonal či nevykonal

51. *jathápi ručiram puppham
vannavantam agandhakam*

51. jako nádherná květina,
krásně zbarvená, ale bez vůně,

*évam subhásitá váčá
aphalá hóti akubbató*

tak je dobře vyslovená řeč
neplodná pro toho, kdo podle ní nejedná

52. *jathápi ručiram puppham
vannavantam sagandhakam
évam subhásitá váčá
saphalá hóti sakubbató*

52. jako nádherná květina,
krásně zbarvená a vonící,
tak je dobře vyslovená řeč
plodná pro toho, kdo podle ní jedná

53. *jathápi puppharásimhá
kajirá máláguné bahú
évam džáténa maččéna
kattabam kusalam bahum*

53. jako z hromady květin
lze uvít věnců mnoho,
tak ze zrození smrtelníka
vykonáno by mělo být mnoho prospěšného

54. *na pupphagandhó pativátaméti
na čandanam tagaramalliká vá
sataňča gandhó pativátaméti
sabbá disá sappurisó paváti*

54. vůně květin nejde proti větru,
ani vůně santalu, tagary či jasmínu,
ale vůně dobrých jedinců jde i proti větru,
jejich vůně vane všemi směry

55. *čandanam tagaram vápi
uppalam atha vassikí*

55. ať santal, tagara,
lotos či jasmín,

- étésam gandhadžátánam
sílagandhó anuttaró* mezi těmito vůněmi
je vůně ctnosti nepřekonatelná
- 56.** *appamattó ajam gandhó
jájam tagaračandaní
jó ča sílavatam gandhó
váti dévésu uttamó* **56.** chabá je tato vůně
tagary či santalu,
avšak vůně ctnostných,
která vane až k bohům, je nejvyšší
- 57.** *tésam sampannasílánam
appamádavihárinam
sammadañňá vimuttánam
mároró maggam na vindati* **57.** k těm, kdo jsou obdařeni ctností,
prodlévají v dbalosti
a jsou osvobozeni správným poznáním,
Mára nenajde stezku
- 58.** *jathá sankáradhánasmim
udždžhitasmim mahápathé
padumam tattha džájétha
sučigandham manóramam* **58.** jako z hromady smetí
vyhozené u silnice
může vyrůst lotos,
krásně vonící a mysl potěšující
- 59.** *évam sankárabhútésu
andhabhúté puthudžžané* **59.** tak v davu
zaslepených světských lidí

atirócati paññája září moudrostí
sammásambuddhasávakó žák dokonale probuzeného

5. *Bálavagga*

60. *díghá džágarató ratti
dígham santassa jó džanam
díghó bálánam samsáro
sadhammam avidžánatam*

61. *čaraňčé nádhigaččeja
sejjam sadisamattanó
ékačarijam dalham kajirá
natthi bálé sahájatá*

62. *puttá m'atthi dhanam m'atthi
iti báló vihaňňati
attá hi attanó natthi
kutó puttá kutó dhanam*

63. *jó báló maňňati báljam
panditó vápi téna só*

5. Pošetilý

60. dlouhá je bdícímu noc,
dlouhá je míle znavenému,
dlouhý je koloběh životů pošetilcům,
neznalým dobrého učení

61. jestliže v životě nenajdeš
někoho lepšího nebo sobě rovného,
pak vytrvale žij sám,
není pro tebe sdružování s pošetilci

62. „ach moji synové, ach můj majetek“;
tak se trápí pošetilý,
jenž ani sám sobě nepatří,
což pak synové, což pak majetek?

63. pošetilý, jenž se považuje za pošetilého,
moudrým se tak stane,

*báló ča panditamání
sa vé báló'ti vuččati*

ale pošetilý, který se má za moudrého,
vpravdě pošetilým je nazýván

64. *jávadživam pi cé báló
panditam pajirupásati
na só dhammam vidžánáti
dabbi súparasam jathá*

64. i když po celý život pošetilý
s moudrým pobývá,
nerozpozná Dhammu,
tak jako lžíce neokusí chuť polévky

65. *muhuttam'api cé viňňú
panditam pajirupásati
khippam dhammam vidžánáti
dživhá súparasam jathá*

65. i když pouhý okamžik vnímavý člověk
s moudrým pobývá,
rychle rozpozná Dhammu,
tak jako jazyk okusí chuť polévky

66. *čaranti bálá dummédhá
amitténéva attaná
karóntá pápakam kammam
jam hóti katukapphalam*

66. pošetilí a hloupí se chovají
sami k sobě jako nepřátelé,
tím, že konají zlé činy,
které nesou trpké plody

67. *na tam kammam katam sádhu
jam katvá anutappati
jassa assumukhó ródam
vipákam patisévati*

68. *tam ča kammam katam sádhu
jam katvá nánutappati
jassa patító sumanó
vipákam patisévati*

69. *madhu vá maññati báló
jáva pápam na paččati
jadá ča paččati pápam
atha báló dukkham nigaččhati*

70. *másé másé kusaggéna
báló bhuñdžétha bhódžanam
na só sankhátadhammánam
kálam agghati sólasim*

67. takový čin nebyl vykonán dobře,
kterého po vykonání lituješ
a s nářkem a slzami v tváři
sklízíš jeho následek

68. takový čin byl vykonán dobře,
kterého po vykonání nelituješ
a s potěšením a radostí
sklízíš jeho následek

69. za med může považovat pošetilec
zlo, dokud nedozraje,
když však zlo dozraje,
pak stihne pošetilce strast

70. stéblem trávy měsíc za měsícem
může pošetilec pojídat své jídlo,
těm, kdo pochopili Dhammu,
se však nevyrovná ani jednou šestnáctinou

71. *na hi pápam katam kammam
sadđžu khíram'va muččati
dahantam bálamanvéti
bhasmaččhanno'va pávakó*

72. *jávadéva anathája
ňattam bálassa džájati
hanti bálassa sukkamsam
muddhamassa vipátajam*

73. *asantam bhávanamiččejjja
purekkháraňča bhikkhusu
ávásésu ča issarijam
púdžá parakulésu ča*

74. *maméva kata'mañňantu
gihí pabbadžitá ubhó
mamévátivasá assu
kiččákiččésu kismiči*

71. ani vykonaný zlý čin
se ihned, tak jako mléko, nesrazí,
ale doutnaje, následuje pošetilce
jako oheň skrytý v žhavých uhlících

72. pouze k vlastnímu neprospěchu
bude pošetilci věhlas,
zničí pošetilci právě štěstí
a rozštípne mu hlavu

73. přeje si nezasloužené postavení,
přední místo mezi mnichy,
vládu nad kláštery
a pocty od laických rodin

74. nechť si jen o mě myslí, že jsem to vykonal,
hospodáři i ti, co odešli do bezdomoví,
„nechť mě následují
ve všem, co má být konáno a co ne“;

*iti bálassa sankappó
ičchá mánó ča vaddhati*

takové jsou pošetilcovy myšlenky
a jeho žádosti a domýšlivost jen vzrůstají

75. *aňňá hi lábhúpanisá
aňňá nibbánagáminí
évamétam abhiňňája
bhikkhu buddhassa sávakó
sakkáram nábhinandejja
vivékamanubrúhajé*

75. jedno je nabývání hmotných statků
a něco jiného to, co vede k odpoutání,
toto když pochopil,
mnich, který je žákem probuzeného,
by si neměl libovat v počtách
a zachovávat si od nich odstup

6. Panditavagga

*76. nidhínam'va pavattáram,
jam passé vadždžadassinam
niggajhavádim médhávim
tádisam panditam bhadžé
tádisam bhadžamánassa
sejjó hóti na pápijó*

*77. óvádejjanúsásejja
asabbhá ča nivárajé
satam hi só pijó hóti
asatam hóti appijó*

*78. na bhadžé pápaké mitté
na bhadžé purisádhamé
bhadžéthá mitté kaljáné
bhadžéthá purisuttamé*

6. Moudrý

76. jako toho, kdo ukazuje poklady
nahlížej toho, kdo vidouc tvé chyby
ti je vytkne – moudrý;
s tímto mudrcem pobývej,
neboť pro takto pobývajícího
je to lepší, nikoli horší

77. tím, že poučuje, radí
a od nízkých způsobů odvrací,
dobrým je milý,
nedobrým je nemilý

78. nepobývej se špatnými přáteli,
nepobývej s nízkými lidmi,
pobývej s dobrými přáteli,
pobývej se vznešenými lidmi

79. *dhammapíti sukham séti
vipasannéna čétasá
arijappavédíté dhammé
sadá ramati panditó*

80. *udakam hi najanti nettiká
usukárá namajanti tédžanam
dárúm namajanti taččhaká
attánam damajanti panditá*

81. *séló jathá ékaghanó
váténa na samhírati
évam nindápasamsásu
na samiňdžanti panditá*

82. *jathápi rahadó gambhíró
vipasannó anáviló
évam dhammáni sutvána
vipasídanti panditá*

79. kdo je nadšený Dhammou, dlí blaženě,
s povznešenou myslí,
ušlechtilými hlásanou Dhammou
vždy je potěšen moudrý

80. vodu rozvádějí zavlažovači,
šípaři obrábějí hroty,
dřevo obrábějí tesaři,
sebe ovládají moudří

81. jako skála z jednoho kusu
není otřesena větrem,
tak hanou či chválou
nepohnuti jsou moudří

82. jako jezero, hluboké,
zářivě čisté a nezčeřené,
tak, vyslechnouce Dhammu,
zářivě čistými se stanou moudří

83. *sabbattha vé sappurisá čadžanti
na kámakámá lapajanti santó
sukhéna phutthá athavá dukkhéna
na uččávačam panditá dassajanti*

84. *na attahétu na parassa hétu
na puttamičché na dhanam na rattham
na iččhejja adhamména samiddhimattanó*

sa sílavá paňňavá dhammikó sijá

85. *appaká té manussésu
jé džaná páragáminó
athájam itará padžá
tíramévánudhávati*

86. *jé ča khó sammadakkháté
dhammé dhammánuvattinó
té džaná páramessanti
maččudhejjam suduttaram*

83. kdekoli se nacházejí dobří jedinci, jsou zdrženliví, mírní, netlachají pro potěšení, ať dotčeni štěstím či strastí, moudří nedají najevo povznesení či skleslost

84. ani kvůli sobě, ani kvůli ostatním neměl by si člověk přát syna, bohatství či království, neměl by si přát získat vlastní prospěch nepravým způsobem; tak se stane ctnostným, moudrým a pravdivým

85. málo je mezi lidmi těch jedinců, kteří překročí na druhý břeh, ostatní lidé jen sem a tam po tomto břehu pobíhají

86. ti, kdo správně následují dobře vyloženou Dhammu, tito jedinci překročí tuto říši smrti, kterou je těžké překonat

87. *kanham dhammam vipphájá
sukkam bhávéthá panditó
óká anókam ágamma
vivéké jatthá dúramam*

88. *tatrábhíratim iččejjá
hitvá kámé akiňčanó
parijódapejja attánam
čittakléséhi panditó*

89. *jésam sambódhijangésu
sammá čittam subhávítam
ádánapatinissaggé
anupádájá jé ratá
khínásavá džutimantó
té lóké parinibbutá*

87. temné stavy když zavrhl
a rozvíjí jen ty jasné – moudrý,
jenž odešel z domova do bezdomoví
a dlí v odloučení, z něhož je těžké se radovat

88. vyšší radost by si měl přát,
opustiv smyslné požitky – ten, kdo nic nemá;
měl by se očistit
od toho, co znečišťuje mysl – ten, kdo je moudrý

89. ti, kdo články probuzení
správně ve své mysli rozvinuli,
ze zanechání
a z neulpívání se radují,
oproštění od zákalů a plni jasu,
již v tomto světě jsou zcela odpoutáni

7. Arahantavagga

90. *gataddhinó visókassa
vipparamuttassa sabbadhi
sabbaganthappahínassa
pariláhó na vidždžati*

91. *ujjuñdžanti satímantó
na nikété ramanti té
hamsá'va pallalam hitvá
ókamókam džahanti té*

92. *jésam sanničajó natthi
jé pariññátabhódžaná
suññató animittó ča
vimokkhó jésam góčaró
ákáse'va sakuntánam
gati téсам durannajá*

7. Zasloužilý

90. u toho, kdo dokončil cestu a je prost trápení,
osvobozeného ve všech směrech,
jenž opustil všechna pouta,
již nelze nalézt horečnatost

91. ti, kdo jsou obdařeni energií a uvědoměním
se neradují ve svých obydlích,
jako labutě odlétají z jezer,
tak opouštějí domov za domovem

92. u těch, kdo nic nehromadí,
kdo porozuměli potravě:
prázdnota prostá znaků
a osvobození je jejich pastvinou,
jako ptáků v prostoru
je jejich cesta nepostižitelná

93. *jassásavá parikkhíná
áháré ča anissitó
suññató animittó ča
vimokkhó jassa góčaró
ákáse'va sakuntánam
padam tassa durannajam*

94. *jass'indrijáni samathangatáni
assá jathá sáraphíná sudantá
pahínamánassa anásavassa
dévá'pi tassa pihajanti tádinó*

95. *pathavísamó nó virudždžhati
indakhilúpamó tádi subbató
rahadó'va apétakaddamó
samsará na bhavanti tádinó*

96. *santam tassa manam hótí
santá váčá ča kamma ča*

93. u těch, jejichž zákaly jsou zcela odstraněny
a jsou nezávislí na výživě:
prázdnota prostá znaků
a osvobození je jejich pastvinou,
jako ptáků v prostoru
je jejich stopa nepostižitelná

94. koho smysly došly uklidnění
jako když vozataj dobře zvládne koně,
kdo opustil domýšlivost a je bez zákalů,
takového mají v lásce i bohové

95. kdo není vzdorovitý, podobně jako země,
kdo se ovládá a je pevný jako Indův sloup,
kdo je jako nezkalené jezero,
pro takového již neexistuje koloběh putování

96. mírná je jeho mysl,
mírná je řeč i činy

*sammadaññá vimuttassa
upasantassa tádinó*

toho, kdo je osvobozen správným poznáním,
kdo dospěl k míru a je takový

97. *assaddhó akataññú ča
sandhiččhédó ča jó naró
hatávakásó vantásó
sa vé uttamapórisó*

97. mimo pouhou důvěru, kdo poznal nestvořené,
člověk, který odetnul svá pouta,
ukončil své naděje a odvrhl své očekávání,
ten je nejvyšším jedincem

98. *gámé vá jadi vá raññé
ninné vá jadi vá thalé
jatthárahantó viharanti
tam bhúmim rámanejjakam*

98. ať ve vsi či v lese,
v údolí či na pláni,
kdekoliv prodlévají zasloužilí,
to jsou místa radostná

99. *ramaníjáni araññáni
jattha na ramatí džanó
vítarágá ramissanti
na té kámagavésinó*

99. radostné jsou lesy,
v nichž se běžní lidé neradují,
ti, kdo jsou prosti vášně, se v nich však radují,
neboť nehledají smyslové požitky

8. Sahassavagga

100. *sahassamapi čé váčá
anattapadasamhitá
ékam atthapadam sejjó
jam sutvá upasammati*

101. *sahassamapi čé gáthá
anattapadasamhitá
ékam gáthápadam sejjó
jam sutvá upasammati*

102. *jó ča gáthásatam bhásé
anattapadasamhitá
ékam dhammapadam sejjó
jam sutvá upasammati*

103. *jó sahassam sahasséna
sangámé mánusé džiné*

8. Tisíc

100. než tisíc výroků
plných nesmyslných slov
je jediné smysluplné slovo lepší;
jeho vyslechnutí je utišující

101. než tisíc veršů
plných nesmyslných slov
je jediné slovo verše lepší;
jeho vyslechnutí je utišující

102. než recitovat sto veršů
plných nesmyslných slov
je jediné slovo Dhammy lepší;
jeho vyslechnutí je utišující

103. i kdyby někdo tisíckrát nad tisíci
muži v bitvě zvítězil,

*ékañča džejjamattánam
sa vé sangámadžuttamó*

ten, kdo zvítězil sám nad sebou,
je v bitvě vítězem nejvyšším

104. *attá havé džitam sejjó
já čájam itará padžá
attadantassa pósassa
niččam saññatačárinó*

104. nad sebou zvítězit je lepší
než nad jinými bytostmi,
člověk, jenž zkrotil sám sebe
se stále chová ukázněně

105. *n'éva dévó na gandhabbó
na márov saha brahmuná
džitam apadžitam kajirá
tathárúpassa džantunó*

105. žádný bůh ani nebeská bytost
ani Mára spolu s Brahmou
nepřemění v porážku vítězství
takového jedince

106. *másé másé sahaséna
jó jadžétha satam samam
ékañča bhávitattánam
muhuttam'api púdžajé*

106. měsíc po měsíci kdybys tisíc
obětí přinášel po sto let
a nebo jednou toho, kdo je rozvinutý,
jen na okamžik uctil,

*sá jéva púdžaná sejjó
jaňčé vassasatam hutam*

107. *jó čé vassasatam džantu
aggim paričáre vané
ékaňča bhávitattánam
muhuttam'api púdžajé
sá jéva púdžaná sejjó
jaňčé vassasatam hutam*

108. *jam kiňči jittham vá hutam vá lóké
samvaččharam jadžétha puňňapékhó
sabbam'pi tam na čatubhágaméti
abhivádaná udždžugatésu sejjó*

109. *abhivádanasílissa
niččam vuddhápačájinó
čattároró dhammá vaddhanti:
áju vannó sukham balam*

toto uctění by bylo lepší
než oněch sto let obětování

107. kdybys sto let života
obětní oheň opatroval v lese
a nebo jednou toho, kdo je rozvinutý,
jen na okamžik uctil,
toto uctění by bylo lepší
než oněch sto let obětování

108. cokoliv daruje či obětuje ve světě
po celý rok ten, kdo hledá zásluhy přinášením obětí,
nedojde tím vším ani čtvrtiny zásluh,
lepší je prokázat úctu tomu, kdo je na přímé stezce

109. kdo má ve zvyku poklonu
a stále starší ctí,
čtyři věci u něj vzrůstají:
dlouhý život, krása, štěstí a síla

110. jó ča vassasatam dživé
 dussíló asamáhitó
 ékáham džívitam sejjó
 sílavantassa džhájinó

110. než sto let života
 bez ctnosti a bez soustředění
 je lepší jeden den prožitý
 ctnostně a v meditačním pohroužení

111. jó ča vassasatam dživé
 duppaňňó asamáhitó
 ékáham džívitam sejjó
 paňňávantassa džhájinó

111. než sto let života
 bez moudrosti a bez soustředění
 je lepší jeden den prožitý
 moudře a v meditačním pohroužení

112. jó ča vassasatam dživé
 kusító hínavírjío
 ékáham džívitam sejjó
 vírijamárabható dalham

112. než sto let života
 v lenosti a ochablosti
 je lepší jeden den prožitý
 s plnou energií a odhodláním

113. jó ča vassasatam dživé
 apassam udajabbajam
 ékáham džívitam sejjó
 passató udajabbajam

113. než sto let života
 bez vidění vzniku a zániku
 je lepší jeden den prožitý
 s viděním vzniku a zániku

114. *jó ča vassasatam dživé
apassam amatam padam
ékáham džívitam sejjó
passató amatam padam*

115. *jó ča vassasatam dživé
apassam dhammamuttamam
ékáham džívitam sejjó
passató dhammamuttamam*

114. než sto let života
bez vidění bezsmrtného stavu
je lepší jeden den prožitý
s viděním bezsmrtného stavu

115. než sto let života
bez vidění nejvyšší pravdy
je lepší jeden den prožitý
s viděním nejvyšší pravdy

9. Pápavagga

116. *abhittharétha kaljáné
pápá čittam nivárajé
dandham hi karótó puññam
pápasmim ramatí manó*

117. *pápam čé purisó kajirá
na tam kajirá punappunam
na tamhi čhandam kajirátha
dukkhó pápassa uččajó*

118. *puññam čé purisó kajirá
kajiráth'étam punappunam
tamhi čhandam kajirátha
sukhó puññassa uččajó*

9. Zlo

116. neváhej v konání dobra
a odvracej mysl od zla,
kdo váhá v konání dobra,
jeho mysl najde zalíbení ve zlu

117. vykonal-li člověk zlo,
nechť ho již nekoná znovu a znovu,
nechť nemá vůli ho dále konat,
neboť nahromadění zla je utrpení

118. vykonal-li člověk dobro,
nechť ho koná znovu a znovu,
nechť má vůli ho dále konat,
neboť nahromadění dobra je štěstí

119. *pápó'pi passati bhadram
jáva pápam na paččati
jadá ča paččati pápam
atha pápó pápáni passati*

120. *bhadró'pi passati pápam
jáva bhadram na paččati
jadá ča paččati bhadram
atha bhadró bhadráni passati*

121. *mávamaññétha pápassa
na mam tam ágamissati
udabindu nipáténa
udakumbhópi púрати
púрати báló pápassa
thókathókampi áčinam*

122. *mávamaññétha puññassa
na mam tam ágamissati*

119. i zlý člověk zakouší dobro
dokud jeho zlo neuzraje,
když však jeho zlo uzraje,
pak zlý člověk zakouší zlo

120. i dobrý člověk zakouší zlo
dokud jeho dobro neuzraje,
když však jeho dobro uzraje,
pak dobrý člověk zakouší dobro

121. nepodceňujte zlé skutky:
„nic z toho se mi nevrátí“;
i kapky vody padající
vodou džbán naplní,
tak naplní se pošetilec zlem,
když trošku po trošce ho nahromadí

122. nepodceňujte dobré skutky:
„nic z toho se mi nevrátí“;

*udabindu nipáténa
udakumbhópi púрати
púрати dhíró puññassa
thókathókampi ácinam*

i kapky vody padající
vodou džbán naplní,
tak naplní se moudrý dobrem,
když trošku po trošce ho nahromadí

123. *vánidžó'va bhajam maggam
appasatthó mahaddhanó
visam džívitukámó va
pápáni parivadždžajé*

123. jako se vyhne obchodník nebezpečné cestě,
má-li malou karavanu a velký majetek,
nebo člověk milující život se vyhne jedu,
tak je třeba vyhýbat se zlu

124. *pánimhi čé vanó nássa
harejja pániná visam
nábbanam visamanvéti
natthi pápam akubbató*

124. když ruka není poraněná,
může tato ruka nést jed
a jed do rány nemůže proniknout,
tak zlo nemůže postihnout toho, kdo ho sám nekoná

125. *jó appadutthassa narassa dussati
suddhassa pósassa ananganassa
taméva bálam paččéti pápam
sukhumó radžó pativátam va khittó*

125. ublíží-li někdo nezkaženému člověku
nebo čisté osobě bez poskvrny,
vrátí se toto zlo pošetilci zpět
jako jemný prach vržený proti větru

126. *gabbham éké uppadžđanti
nirajam pápakamminó
saggam sugatinó janti
parinibbanti anásavá*

127. *na antalikkhé
na samuddamadžđžhé
na pabbatánam vivaram pavissa
na vidžđžati só džagatippadésó
jatthattitó muňčeja pápakammá*

128. *na antalikkhé
na samuddamadžđžhé
na pabbatánam vivaram pavissa
na vidžđžati só džagatippadésó
jatthattitam nappasaheja mačču*

126. někteří se znovuzrodí v lůně,
vykonavatelé zla se octnou v pekle,
ti, kdo správně postupují, půjdou do nebe,
prostí zákalů dosáhnou úplného odpoutání

127. ani v nebeském prostoru,
ani uprostřed oceánu,
ani když člověk odejde do horské jeskyně,
v oblasti tohoto světa nenajde místo,
kde by mohl spočinout a uniknout svým zlým činům

128. ani v nebeském prostoru,
ani uprostřed oceánu,
ani když člověk odejde do horské jeskyně,
v oblasti tohoto světa nenajde místo,
kde by mohl spočinout aniž by ho zkosila smrt

10. Dandavagga

129. *sabbé tasanti dandassa
sabbé bhájanti maččunó
attánam upamam katvá
na hanejja na ghátajé*

130. *sabbé tasanti dandassa
sabbésam džívitam pijam
attánam upamam katvá
na hanejja na ghátajé*

131. *sukhakámáni bhútáni
jó dandéna vihimsati
attanó sukhamésanó
pečča só na labhaté sukham*

10. Hūl

129. všichni se třesou před holí,
všichni se bojí smrti,
přirovnávají ostatní k sobě,
nechtě nikdo nezabývá ani k tomu nenavádí

130. všichni se třesou před holí,
všem je život milý
přirovnávají ostatní k sobě,
nechtě nikdo nezabývá ani k tomu nenavádí

131. bytostem toužícím po štěstí
kdo holí ubližuje,
sám hledaje štěstí,
po smrti nezíská štěstí

132. *sukhakámáni bhútáni
jó dandéna na himsati
attanó sukhamésanó
pečča só labhaté sukham*

133. *mávóča pharusam kañči
vuttá pativadejju tam
dukkhá hi sárambhakathá
patidandá phusejju tam*

134. *sačé nérési attánam
kamsó upaható jathá
ésa pattósi nibbánam
sárambhó té na vidžžati*

135. *jathá dandéna gópáló
gávó pádžéti góčaram
évam džará ča mačču ča
ájum pádžéti páninam*

132. bytostem toužícím po štěstí
kdo holí neubližuje,
sám hledaje štěstí,
po smrti získá štěstí

133. nehovoř hrubě k nikomu
nebo ti stejnými slovy odpoví,
vskutku strastná je vznětlivá řeč,
tato hůl tě zpětně udeří

134. budeš-li sám ztichlý
jako puklý gong,
dosáhl jsi odpoutání
a vznětlivost již u tebe není k nalezení

135. jako pastýř holí
dobytek vyhání na pastvu,
tak stáří a smrt
život vyhánějí z živých bytostí

136. *atha pápáni kammáni
karam báló na budždžhati
séhi kamméhi dummédhó
aggidaddhóva tappati*

137. *jó dandéna adandésu
appadutthésu dussati
dasannamaññataram thánam
khippaméva nigaččhati*

138. *védanam pharusam džánim
sarírassa ča bhédanam
garukam vápi ábádham
čittakkhépam vá pápuné*

139. *rádžató vá upasaggam
abbhakkhánam vá dárunam
parikkhajam vá ñátínam
bhógánam vá pabhanguram*

136. když vykonává zlé činy,
pošetilec nechápe, co dělá,
vlastními činy bude hlupák
trýzněn, jako by jej pálil oheň

137. kdo ozbrojený neozbrojeným
nezkaženým bytostem ubližuje,
do některé z těchto deseti situací
rychle se dostane

138. kruté a zničující bolesti,
tělesné zranění,
těžké onemocnění
či pomatenost mysli ho stihnou

139. potíže od vládce,
strašné pomluvy,
oddělení od příbuzných
či pozbytí majetku

140. *athavássa agáráni*
aggi dahati pávakó
kájassa bhédá duppañño
nirajam sópapadždžati

141. *na naggačarijá na džatá na panká*
nánásaká thandilasájiká vá
radžó ča džallam ukkutikappadhánam
sódhénti maččam avitinnakankham

142. *alankató čépi samam čarejja*

santó dantó nijató brahmačári
sabbésu bhútésu nidhája dandam
só bráhmanó só samanó sa bhikkhu

143. *hirínisédhó purisó*
kóči lókasmim vidždžati
jó nindam apabódhéti
assó bhadró kasámiva

140. nebo jeho domy
spálí plameny ohně
či se po rozpadu těla takový nemoudrý člověk
znovuzrodí v pekle

141. ani nahota, ani spletené vlasy, ani bláto,
ani odmítání jídla, ani spaní na holé zemi,
ani prach a špína, ani dřepění na patách
neočistí smrtelníka, který nepřekonal své pochybnosti

142. kdo se třeba obléká zdobně, avšak má
klidné chování,
je mírný, zkcrocený, má jistotu, vede čistý život
a vůči všem živým bytostem odložil hůl,
ten je vskutku bráhmanem, asketou, mnichem

143. člověk, jenž má stud před špatným jednáním,
kdo takový je k nalezení ve světě,
kdo chápe, co je to hanba,
jako ušlechtilý kůň ovládaný bičem?

144. *assó jathá bhadró kasánivitthó
átápinó samvéginó bhavátha
saddhája síléna ča vírijéna ča
samádhiná dhammaviniččhajéna ča
samppannavidžžáčaraná patissatá
džahissatha dukkhamidam anappakam*

145. *udakam hi najanti nettiká
usukará namajanti tédžanam
dáruram namajanti taččhaká
attánam damajanti subbatá*

144. jako ušlechtilý kůň dotčený bičem
buďte horliví a obdaření pocitem naléhavosti,
důvěrou, ctností a energií,
soustředěním a zkoumáním Dhammy,
obdaření věděním, správným jednáním a uvědoměním
opustte toto nemalé utrpení

145. vodu rozvádějí zavlažovači
šípaři obrábějí ostří
dřevo obrábějí tesaři
sami sebe krotí ti, kdo se správně ovládají

11. Džarāvagga

146. *kó nu háso kimánandó
niččam padđđžalíté sati
andhakáréna ónaddhá
padípam na gavessatha*

147. *passa čittakatam bimbam
arukájam samussitam
áturam bahusankappam
jessa natthi dhuvam thiti*

148. *paridžinnam idam rúpam
róganiddham pabhanguram
bhidđđžati pútisandéhó
maranantam hi džívítam*

149. *jánimáni apattháni
alápúnéva sáradé*

11. Stáří

146. jak se lze smát, jak se lze radovat,
když vše je stále v plamenech?
temnotou obklopeni
nebudete hledat světlo?

147. pohleď na tuto vyzdobenou loutku,
navršenou hromadu neduhů
a nemocí, předmět mnoha myšlenek,
v níž není nic trvalého a stálého

148. zkáže podléhá toto tělo,
křehké hnízdo nemocí,
rozpadá se v hnijící změť,
když smrt ukončí jeho život

149. zbudou-li jen tyto rozházené,
jako seschlé tykve

*kápótakáni atthíni
táni disvána ká rati?*

vybělené kosti,
lze se při takovém pohledu radovat?

150. *atthínam nagaram katam
mamsalóhita lépanam
jattha džará ča mačču ča
mánó makkhó ča óhitó*

150. z kostí je toto město postavené,
masem a krví omítnuté,
v něm stáří a smrt,
domýšlivost a pohrdavost jsou ukryté

151. *džíranti vé rádžarathá sučittá
athó sarírampi džaram upéti
sataňča dhammó nó džaram upéti
santó havé sabbhi pavédajanti*

151. zestárnou i královské vyzdobené vozy,
rovněž toto tělo dochází stárnutí,
jen dobrá Dhamma stárnutí nedochází
a mírní ji dávají poznat dobrým lidem

152. *appassutájam purisó
balivaddóva džírati
mamsáni tassa vaddhanti
paňňá tassa na vaddhati*

152. nepoučený člověk
stárne jako vůl,
přibývá mu masa,
ale moudrosti mu nepřibývá

153. *anékadžáti samsáram
sandhávissam anibbisam
gahakáram gavésantó
dukkhá džáti punappunam*

154. *gahakárika ditthósi
puna géham na káhasi
sabbá té phásuká bhaggá
gahakútam visankhitam
visankháragatam čittam
tanhánam khajamadždžhagá*

155. *ačarivá brahmačarijam
aladdhá jobbané dhanam
džinnakóňčáva džhájanti
khínamačché vá pallalé*

153. nejedním zrozením v tomto koloběhu životů
prošel jsem, nenalézaje,
stavitele tohoto domu hledaje;
strastné je zrozování opětovné

154. staviteli domu, nyní však jsi spatřen,
znovu dům již nepostavíš,
všechny krokve jsou zlámané,
hřeben domu je roztříštěn,
nezformovaného stavu dosáhla mysl,
toužení dospělo k ukončení

155. ti, kdo nežili čistým životem
a nezískali v mládí duchovní bohatství,
chřadnou jako stará volavka
u jezera bez ryb

156. *ačarivá brahmačarijam
aladdhá jobbané dhanam
sénti čápátikhínáva
puránáni anutthunam*

156. ti, kdo nežili čistým životem
a nezískali v mládí duchovní bohatství,
leží jako zlomené luky
a oplakávají staré časy

12. Attavagga

157. *attánam čé pijam džaňňá
rakkhejja nam surakkhitam
tinnam aňňataram jámam
patidžaggejja panditó*

158. *attánaméva pathamam
patírúpé nivésajé
athaňňamanusásejja
na kilissejja panditó*

159. *attánam čé tathá kajirá
jatháňňamanusásati
sudantó vata dammétha
attá hi kira duddamó*

160. *attá hi attanó náthó
kó hi náthó paró sijá?*

12. O sobě

157. kdo je sám sobě milý,
nechť se opatruje, dobře opatruje;
v jedné ze tří částí noci
nechť nad sebou bdí ten, kdo je moudrý

158. nejprve sám sebe
ať ustaví v tom, co je správné,
pak teprve nechť poučuje druhé;
tak moudrý nebude pošpiněn

159. kdo sám v sobě vyvinul to,
v čem poučuje druhé,
ten je vskutku dobře zkrocený a schopný krotit druhé,
neboť sám sebe je vpravdě obtížné zvládnout

160. každý je vskutku sám sobě ochráncem,
kdo jiný by mu mohl být ochráncem?

*attanáva sudanténa
nátham labhati dullabham*

kdo sám sebe dobře zkrátí,
získá onu ochranu, jež je těžko získatelná

161. *attanáva katam pápam
attadžam attasambhavam
abhimanthati dummédham
vadžiram vasmamajam manim*

161. zlo vykonané jím samým,
zrozené z něj samého, vzešlé z něj samého,
rozdrtí hloupého člověka,
tak jako diamant rozdrtí drahokam

162. *jassa aččanta dussíjjam
máluvá sálamivotthatam
karóti só tatha'ttánam
jathá nam iččhatí disó*

162. ten, kdo je nadmíru nectnostný,
jako popínavá rostlina dusí sálový strom,
tak se chová sám k sobě,
jak by mu to přál jen jeho nepřítel

163. *sukaráni asádhúni
attanó ahitáni ča
jam vé hitaňča sádhuňča
tam vé parama dukkaram*

163. je snadné konat věci nedobré
a sobě samému neprospěšné,
ale co je vpravdě prospěšné a dobré,
to je vpravdě nanejvýš obtížné konat

164. *jó sásanam arahatam
arijánam dhammadžívínam
patikkósati dummédhó
ditthim nissája pápikam
phaláni katthakasséva
attaghañňája phallati*

165. *attanáva katam pápam
attaná samkilissati
attaná akatam pápam
attanáva visudždžhati
suddhí asuddhí paččattam
náňňó aňňam visódhajé*

166. *attadattham paratthéna
bahunápi na hápajé
attadattham abhiňňája
sadatthapasutó sijá*

164. když učením zasloužilých,
ušlechtilých jedinců, žijících podle Dhammy,
hloupý člověk pohrdá,
opíraje se o zlé názory,
tak jako plody bambusu,
přinese mu to plody sebezničení

165. kdo sám koná zlo,
sám sebe znečišťuje,
kdo sám nekoná zlo,
sám sebe očišťuje,
čistým nebo nečistým se každý sám učiní,
nikdo někoho jiného očistit nemůže

166. svůj vlastní cíl kvůli cílům druhých,
jakkoli velkým, neztrácej,
kdo poznal svůj vlastní cíl,
necht' se zaměřit právě na něj

13. Lókavagga

167. *hínam dhammam na sévejja
pamádéna na samvasé
miččháditthim na sévejja
na sijá lókavaddhanó*

168. *uttitthé nappamadžđejjja
dhammam sučaritam čaré
dhammačáří sukham séti
asmim lóké paramhi ča*

169. *dhammam čaré sučaritam
na nam duččaritam čaré
dhammačáří sukham séti
asmim lóké paramhi ča*

170. *jathá bubbulakam passé
jathá passé maríčikam*

13. Svět

167. nenásleduj nízké věci,
nežij nedbale,
nenásleduj špatné názory
a nerozvíjej světskost

168. vzchop se a buď dbalý,
žij správně podle Dhammy,
kdo žije podle Dhammy, spočívá šťastně,
v tomto i na onom světě

169. žij správně podle Dhammy,
nežij nesprávně,
kdo žije podle Dhammy, spočívá šťastně,
v tomto i na onom světě

170. jako by viděl bublinu,
jako by viděl přelud,

*évam lókam avekkhantam
maččurádžá na passati*

kdo takto nahlíží tento svět,
toho král smrti nespatří

171. *étha passath'imam lókam
čittam rádžarathúpamam
jattha bálá visídanti
natthi sangó vidžánatam*

171. pojed' a pohled' na tento svět,
ozdobený jako královský kočár,
kde pošetili jsou ponořeni
a nejsou upoutáni vědoucí

172. *jó ča pubbé pamadžživá
paččhá só nappamadžžati
só'mam lókam pabháséti
abbhá muttó'va čandimá*

172. kdo byl dříve nedbalý,
ale později se stal dbalým,
ozáří tento svět
jako z mraků vynořivší se měsíc

173. *jassa pápam katam kammam
kusaléna pithijathi
só'mam lókam pabháséti
abbhá muttó'va čandimá*

173. kdo konal zlé činy,
ale pak prospěšnými je odčinil,
ozáří tento svět
jako z mraků vynořivší se měsíc

174. *andhabhútó ajam lóko
tanukettha vipassati*

174. zaslepený je tento svět,
jen málokdo je tu jasně vidoucí,

*sakunó džálamuttó'va
appó saggája gaččhati*

175. *hamsádiččapathé janti
ákásé janti iddhijá
nijanti dhírá lókamhá
džéttvá máram saváhinim*

176. *ékam dhammam atítassa
musávádissa džantunó
vitinnaparalókassa
natthi pápam akárijam*

177. *na vé kadarijá dévalókam vadžanti
bálá havé nappasamsanti dánam
dhíró ča dánam anumódamánó
ténéva só hótí sukhí parattha*

178. *pathavjá ékaradždžéna
saggassa gamanéna vá*

jako pták, jenž se vyprostil ze sítě,
málokdo do nebeských světů odejde

175. labutě létají cestou za sluncem,
ti, kdo mají magické síly, létají prostorem,
moudří však odlétají z tohoto světa,
když přemohli Máru s jeho armádou

176. jedné věci necháváje průchod,
člověk, který vědomě lže,
nedbaje onoho světa,
není pro něj zla, které by nevykonal

177. lakomci se do světa bohů nedostanou,
jelikož tito pošetilci neoceňují štědrost,
moudří se však ze štědrosti radují,
a tak budou šťastní na onom světě

178. než svrchovaně vládnout celé zemi,
než vstoupit do nebeského světa,

sabbalókádhipaččéna
sótápattiphalam varam

než panovat celému světu,
plody vstupu do proudu jsou lepší

14. Buddhavagga

179. *jassa džitam návadžíjati
džitamassa nó játi kóči lóké
tam buddham anantagóčaram
apadam kéna padéna nessatha*

180. *jassa džáliní visattiká
tanhá natthi kuhiňči nétavé
tam buddham anantagóčaram
apadam kéna padéna nessatha*

181. *jé džhánapasutá dhírá
nekkhammúpasamé ratá
dévapi tésam pihajanti
sambuddhánam satímatam*

182. *kiččhó manussa patilábhó
kiččham maččána džívítam*

14. Probuzený

179. jeho vítězství nemůže být překonáno,
jeho vítězství nemůže obsáhnout nikdo na světě,
Probuzeného pastvina je neomezená,
beze stopy, jakým způsobem bys ho mohl svést z cesty?

180. jehož ona lepivá spleť
toužení již nemůže nikam svést,
Probuzeného pastvina je neomezená,
beze stopy, jakým způsobem bys ho mohl svést z cesty?

181. moudří, kteří se věnují meditačnímu pohroužení
a těší se z klidu odříkání,
i bohové jim závidí,
jsou zcela probuzení a uvědomělí

182. těžko lze získat lidské zrození,
těžký je život smrtelníků,

*kiččham saddhamma savanam
kiččhó buddhánam uppádó*

183. *sabbapápassa akaranam
kusalassa upasampadá
sačittaparijódapanam
étam buddhána sásanam*

184. *khantí paramam tapó titikkhá
nibbánam paramam vadanti buddhá
na hi pabbadžitó parúpaghátí
samanó hóti param vihéthajantó*

185. *anúpavádó anúpaghátó
pátimokkhé ča samvaró
mattaññutá ča bhattasmim
pantam ča sajanásanam
adhiččitté ča ájógó
étam buddhána sásanam*

těžko lze vyslechnout pravou Dhammu,
těžké je vyvstání Probuzených

183. nekonání žádného zla,
provádění toho, co je prospěšné,
očišťování své mysli,
to je učení Probuzených

184. vytrvalá trpělivost je nejvyšší askezí,
odpoutání je to nejvyšší, říkají Probuzení,
není poutníkem ten, kdo škodí druhým,
není asketou ten, kdo ubližuje druhým

185. nemluvit urážlivě a neškodit,
ovládat se podle pravidel cvičení,
být střídmy v jídle,
prodlévat o samotě
a oddávat se vyšší mysli,
to je učení Probuzených

186. *na kahápana vasséna
titti kámésu vidždžati
appassádá dukhá kámá
iti viññája panditó*

187. *api dibbésu kámésu
ratim só nádhigaččhati
tanhakkhajarató hóti
sammásambuddhasávakó*

188. *bahum vé saranam janti
pabbatáni vanáni ča
áráma rukkha čétjáni
manussá bhajata dždžítá*

189. *nétam khó saranam khémam
nétam saranamuttamam
nétam saranamágamma
sabbadukkhá pamuččati*

186. ani deštěm zlatáků
nelze dosáhnout ukojení smyslových požitků,
neutěšující a strastné jsou smyslové požitky,
to poznal moudrý

187. ani v nebeských smyslových požitcích
potěšení nenalézá
ten, jehož potěšením je odstranění toužení,
žák dokonale Probuzeného

188. mnohá útočiště hledají
v horách či v lesích,
v zahradách či stromových svatyních,
lidé strachem vyděšení

189. to však nejsou útočiště bezpečná,
to nejsou útočiště nejvyšší,
ne u těchto útočišť
se lze od veškeré strasti osvobodit

190. *jó ča buddhañča dhammañča
sanghañča saranam gató
čattári arijasaččáni
sammappañña ja passati*

191. *dukkham dukkhasamuppádam
dukkhassa ča atikkamam
arijam čatthagikam maggam
dukkhúpasamagáminam*

192. *étam khó saranam khémam
étam saranamuttamam
étam saranamágamma
sabbadukkhá pamuččati*

193. *dullabhó purisádžañhó
na só sabattha džájati
jattha só džájati dhíró
tam kulam sukhamédhati*

190. kdo však k Buddhovi, k Dhammě
a k Sangze jako svému útočišti dospěl
a čtyři ušlechtilé pravdy
se správným porozuměním vidí

191. strast, vznikání strasti,
strasti překonání
a ušlechtilou osmičlennou stezku
k utišení strasti vedoucí

192. to jsou útočiště bezpečná,
to jsou útočiště nejvyšší,
kdo k těmto útočištím dospěl,
od veškeré strasti se osvobodí

193. je obtížné nalézt ušlechtilého jedince,
neboť se všude nerodí,
kde se takový mudrc zrodí,
té rodině se šťastně daří

194. *sukhó buddhánamuppádó
sukhá saddhammadésaná
sukhá sanghassa sámaggí
samaggánam tapó sukhó*

195. *púdžarahé púdžajató
buddhé jadi va sávaké
papaňča samatikkanté
tinna sókapariddavé*

196. *té tádisé púdžjató
nibbuté akutóbhajé
nasakká puňňam sankhátum
imettam iti kéna či*

194. šťastné je vyvstání Probuzených,
šťastné je vykládání pravé Dhammy,
šťastný je soulad Sanghy,
šťastné je úsilí těch, kteří jsou v souladu

195. uctí-li někdo ty, kdo jsou úcty hodní,
Probuzené nebo jejich žáky,
kteří překonali rozbujelost světa
a překročili trápení a naříkání

196. uctí-li ty, kdo jsou takoví,
odpoutaní a prostí strachu,
nelze spočítat jeho zásluhy,
které jsou vskutku nezměrné

15. *Sukhavagga*

197. *susukham vata džíváma*
vérinésu avérinó
vérinésu manussésu
viharáma avérinó

198. *susukham vata džíváma*
áturésu anáturá
áturésu manussésu
viharáma anáturá

199. *susukham vata džíváma*
ussukésu anussuká
ussukésu manussésu
viharáma anussuká

200. *susukham vata džíváma*
jésam nó natthi kiňčanam

15. Štěstí

197. velmi šťastně žijeme
mezi záštiplnými bez zášti,
mezi nenávistnými lidmi
prodléváme bez nenávisti

198. velmi šťastně žijeme
mezi nemocnými bez nemocí,
mezi chorými lidmi
prodléváme ve zdraví

199. velmi šťastně žijeme
mezi vzrušenými nevzrušeně,
mezi vzrušenými lidmi
prodléváme nevzrušeně

200. velmi šťastně žijeme
my, kteří nic nemáme,

*pítibhakkhá bhavissáma
dévá ábhassará jathá*

budeme se živit radostným nadšením
jako zářící bohové

201. *džajam véram pasavati
dukkham séti parádžitó
upasantó sukham séti
hitvá džajaparádžajam*

201. vítězství plodí zášť,
poražený uléhá s bolestí,
ten, kdo dosáhl míru, žije šťastně,
neboť odložil stranou vítězství i porážku

202. *natthi rágasamó aggi
natthi dósasamó kali
natthi khandhasamá dukkhá
natthi santiparam sukham*

202. není ohně, jenž by se vyrovnal vášni,
není ztráty, jež by se vyrovnala nenávisti,
není utrpení, jež by se vyrovnalo skupinám osobnosti,
není většího štěstí než stav míru

203. *džighačchá paramá rógá
sankhárá paramá dukhá
étam ňatvá jathábhútam
nibbánam paramam sukham*

203. hlad je největší nemocí,
formace jsou největším utrpením,
když toto poznal v souladu se skutečností,
odpoutání je největším štěstím

204. *árógjaparamá lábhá
santutthi paramam dhanam
vissásaparamá ñáti
nibbánam paramam sukham*

205. *pavivékarasam pitvá
rasam upasamassa ča
niddaró hóti nippápó
dhammapíti rasam pibam*

206. *sáhu dassanamarijánam
sannivásó sadá sukhó
adassanéna bálánam
niččaméva sukhí sijá*

207. *bálasangatačári hi
díghamaddhána sóčati
dukkhó báléhi samvásó
amitténéva sabbadá*

204. zdraví je největším ziskem,
spokojenost je největším bohatstvím,
důvěryhodnost je největším přítelem,
odpoutání je největším štěstím

205. kdo okusil chuť samoty
a chuť klidu,
oproštěn od strádání a zla,
zakouší chuť nadšení z Dhammy

206. je dobré vídat ušlechtilé,
pobývání s nimi je vždy šťastné,
kdo nemusí vídat pošetilce,
může být stále šťastný

207. kdo s pošetilci se stýká,
dlouhou dobu se trápí,
strastná je pošetilců společnost,
tak jako nepřítel,

*dhíró ča sukhasamvásó
ňátínamva samágamó*

moudrých společnost je šťastná
jako s příbuznými setkání

208. *tasmá hi dhíraňča paňňañča
bahussutaňča
dhórajhasílam vatavantamaríjam
tam tádisam sappurísam sumédham
bhadžétha nakkhatta patham va čandimá*

208. proto sledujte moudrého, rozumného
a dobře poučeného,
vytrvalého v ctnosti a ušlechtilého, dbalého svých zásad,
takového moudrého a dobrého člověka
následujte jako měsíc svou dráhu skrze souhvězdí

16. Pijavagga

209. *ajógé juñdžamattánam
jógasmiñča ajódžajam
attham hitvá pijaggáhí
pihétattánujóginam*

210. *má pijéhi samágañchi
appijéhi kudáčanam
pijánam adassanam dukkham
appijánañča dassanam*

211. *tasmá pijam na kajirátha
pijápájó hi pápakó
ganhá tésam na vidždžanti
jésam natthi pijáppijam*

212. *pijátó džájatí sókó
pijátó džájatí bhajam*

16. O tom, co je milé

209. kdo se oddává věcem, kterým by se neměl oddávat
a neoddává se věcem, kterým by se měl oddávat,
kdo opustí pravý cíl kvůli tomu, co je mu milé,
bude závidět těm, kdo se oddávají svému cíli

210. nespoj se s tím, co je milé
ani s tím, co je nemilé,
je utrpení nevidět to, co je milé,
a vidět to, co je nemilé

211. proto nechovej nic jako milé,
neboť je zlé ztratit něco milého,
u toho již pouta nejsou k nalezení,
komu není nic milé ani nemilé

212. z toho, co je milé, se rodí trápení,
z toho, co je milé, se rodí strach,

*pijátó vippamuttassa
natthi sókó kutó bhajam*

kdo se oprostil od toho, co je milé,
pro toho není trápení, natož strachu

213. *pémató džájatí sókó
pémató džájatí bhajam
pémató vippamuttassa
natthi sókó kutó bhajam*

213. z toho, co je drahé, se rodí trápení,
z toho, co je drahé, se rodí strach,
kdo se oprostil od toho, co je drahé,
pro toho není trápení, natož strachu

214. *ratijá džájatí sókó
ratijá džájatí bhajam
ratijá vippamuttassa
natthi sókó kutó bhajam*

214. z potěšení se rodí trápení,
z potěšení se rodí strach,
kdo se oprostil od potěšení,
pro toho není trápení, natož strachu

215. *kámató džájatí sókó
kámató džájatí bhajam
kámató vippamuttassa
natthi sókó kutó bhajam*

215. ze smyslových požitků se rodí trápení,
ze smyslových požitků se rodí strach,
kdo se oprostil od smyslových požitků,
pro toho není trápení, natož strachu

216. *tanhája džájatí sókó
tanhája džájatí bhajam
tanhája vippamuttassa
natthi sókó kutó bhajam*

217. *siladassanasampannam
dhammattham saččavédinam
attanó kamma kubbánam
tam džanáno kuruté pijam*

218. *čhandadžátó anakkháté
manasá ča phutó sijá
kámésu ča appatibaddhačittó
uddhamsótó 'ti vuččati*

219. *čirappavásim purisam
durató sotthimágam
ňátimittá suhadždžá ča
abhinandanti ságam*

216. z toužení se rodí trápení,
z toužení se rodí strach,
kdo se oprostil od toužení,
pro toho není trápení, natož strachu

217. kdo je obdařen ctností a vhladem,
je spravedlivý a zná pravdu,
kdo splnil svůj úkol,
ten je lidem milý

218. v kom se zrodila touha po tom, co nelze popsat
a dotkl se toho svou myslí,
jehož mysl není spoutána smyslovými požitky,
o tom se říká, že pluje proti proudu

219. když se člověk po dlouhé nepřítomnosti
bezpečně vrátí zdaleka domů,
jeho příbuzní, přátelé a druhové
se radují z jeho návratu

220. *tathéva katapuññam'pi
asmá lóká param gatam
puññáni patiganhanti
pijam nātīm'va ágatam*

220. podobně toho, kdo konal záslužné skutky,
když odejde z tohoto světa na onen svět,
záslužné skutky ho uvítají,
jako milého příbuzného, jenž se vrátil domů

17. Kódhavagga

221. *kódham džahé vippadžahejja mánam
samjódžanam sabbamatikkamejja
tam námarúpasmim asadžžamánam
akiňčanam nánupatanti dukkhá*

222. *jó vé uppatitam kódham
ratham bhantam va dhárajé
tam'aham sáraphim brúmi
rasmiggáhó itaró džanó*

223. *akkódhéna džiné kódham
asádhum sádhuná džiné
džiné kadarijam dánéna
saččéna alikavádinam*

224. *saččam bhané na kudždžhejja
dadždžáppasmim'pi jáčító*

17. Hněv

221. zanech hněvu, opusť domýšlivost
a překonej všechna pouta,
kdo nelpí na jménu a hmotě,
nic nemaje, toho nepostihne žádná strast

222. kdo vzmáhající se hněv
jako odbržděný povoz zastaví,
toho nazývám vozatajem,
ostatní jen drží otěže

223. bezhněvností překonej hněv,
nedobré dobrotou překonej,
překonej lakomce štědrostí
a pravdou lháře

224. mluv pravdu a nepodlehni zlobě,
požádán, daruj i z mála,

*etéhi tíhi thánéhi
gačché dévána santiké*

díky těmto třem věcem
dojdeš do společnosti bohů

225. *ahimsaká jé munajó
niččam kájéna samvutá
té janti aččutam thánam
jattha gantvá na sóčaré*

225. mudrci, kteří zanechali ubližování
a stále ovládají své tělo,
dosáhnou neochvějného stavu,
kde dojdou oprostění od trápení

226. *sadá džágaramánánam
ahórottánusikkhinam
nibbánam adhimuttánam
attham gaččhanti ásavá*

226. ti, kdo jsou vždy bdělí
a cvičí se dnem i nocí,
zaměřeni na odpoutání,
dojdou k ukončení zákalů

227. *póranamétam atula
nétam adždžatanám'iva
nindanti tunhimásínam
nindanti bahubháninam*

227. i v dávných dobách, Atulo,
nejen dnes,
byli haněni ti, kdo nemluví,
byli haněni ti, kdo mluví mnoho

- mitabháninam'pi nindanti
natthi lóké aninditó* i ti, kdo mluví přiměřeně, byli haněni,
není ve světě ten, kdo není haněn
- 228.** *na čáhu na ča bhavissati
na četarahi vidžžati
ékantam ninditó pósó
ékantam vá pasamsitó* **228.** nebyl a nebude
ani nyní není k nalezení
ten, kdo by byl pouze haněn
nebo pouze chválen
- 229.** *jaňčé viňňú pasamsanti
anuvičča suvé suvé
ačchiddavuttim médhávim
paňňásílasamáhitam* **229.** ale ti, kdo jsou rozumní, chválí toho,
u koho den za dnem pozorují,
že jeho jednání je bez poskvrny a je moudrý,
obdařený porozuměním, ctností a soustředěním
- 230.** *nekkham džambónadass'éva
kó tam ninditum arahati
dévá pi tam pasamsanti
brahmuná'pi pasamsitó* **230.** kdo je jako zlatý šperk,
jak by si mohl zasloužit hanu,
i bohové ho chválí,
ba i Brahmou je chválen
- 231.** *kájappakópam rakkhejja
kájéna samvutó sijá* **231.** chraň se tělesného jednání v hněvu,
buď vládcem svého těla,

*kájaduččaritam hitvá
kájéna sučaritam čaré*

zanech špatného jednání tělem
a praktikuj správné jednání tělem

232. *váčípakópam rakkhejja
váčája samvutó sijá
váčíduččaritam hitvá
váčája sučaritam čaré*

232. chraň se mluvení v hněvu,
buď vládcem své řeči,
zanech špatného jednání řeči
a praktikuj správné jednání řeči

233. *manópakópam rakkhejja
manasá samvutó sijá
manóduččaritam hitvá
manasá sučaritam čaré*

233. chraň se myšlení v hněvu,
buď vládcem svého myšlení,
zanech špatného jednání myslí
a praktikuj správné jednání myslí

234. *kájéna samvutá dhírá
athó váčája samvutá
manasá samvutá dhírá
té vé suparisamvutá*

234. mudrci, kteří ovládají své tělo
a kteří ovládají svou řeč,
mudrci, kteří ovládají svou mysl,
ti se zcela a dokonale ovládají

18. Malavagga

235. *pandupalásó'va dání'si
jamapurisá'pi ča tam upatthitá
ujjógamukhé ča titthasi
páthejjam'pi ča té na vidžžati*

236. *só karóhi dípam attanó
khippam vájama panditó bhava
niddhantamaló ananganó
dibbam arijabhúmim éhisi*

237. *upanítavajó ča dání'si
sampajáto'si jamassa santiké
vásó'pi ča té natthi antará
páthejjam'pi ča té na vidžžati*

238. *só karóhi dípam attanó
khippam vájama panditó bhava*

18. Poskvrna

235. jsi nyní jako zežloutlý list,
poslové smrti tě již očekávají,
stojíš u výchozí brány
a nemáš nic, co by sis vzal na cestu

236. proto si v sobě vytvoř ostrov
a rychle usiluj, aby ses stal moudrým,
zbavíš-li se poskvrn a nečistot,
přijdeš do nebeské říše ušlechtilých

237. jsi nyní u konce života,
dospěl jsi do blízkosti smrti,
není už pro tebe spočinutí
a nemáš nic, co by sis vzal na cestu

238. proto si v sobě vytvoř ostrov
a rychle usiluj, aby ses stal moudrým,

*niddhantamaló ananganó
na puna džátidžaram upéhisi*

239. *anupubbéna médháví
thókathókam khané khané
kammáro radžatasséva
niddhamé malamattanó*

240. *ajasá'va malam samutthitam
tadutthája tam'éva khádati
évam atidhónačárinam
sakakammáni najanti duggatim*

241. *asadždžhájamalá mantá
anutthánamalá ghará
malam vannassa kosadždžam
pamádo rakkható malam*

zbavíš-li se poskvrn a nečistot,
nepůjdeš znovu vstříc zrození a stárnutí

239. necht' se moudrý postupně,
trošku po trošce, kousek po kousku
tak jako zlatník stříbro,
zbavuje svých poskvrn

240. jako rezavá skvrna vzniklá v železe,
sama toto železo stravuje,
tak toho, kdo žije zhýrale
jeho vlastní činy přivedou do bědných stavů

241. nerecitování je poskvrnou ústní tradice,
netečnost je poskvrnou domácnosti,
poskvrnou krásy je lenost,
nedbalost je poskvrnou strážce

242. *malitthijá duččaritam
maččhéram dadató malam
malá vé pápaká dhammá
asmim lóké paramhi ča*

243. *tató malá malataram
avidždžá paramam malam
étam malam pahatvána
nimmalá hótha bhikkhavó*

244. *sudživam ahirikéna
kákasúréna dhamsiná
pakkhandiná pagabbhéna
sankilitthéna džívitam*

245. *hirímatá ča dudždživam
niččam sučigavésiná
alínén'appagabbhéna
suddhádživéna passatá*

242. ženu poskvrňuje špatné chování,
chamtivost je poskvrnou dárce,
zlé věci jsou poskvrnou
na tomto i na onom světě

243. avšak je ještě větší poskvrna,
nevědomost je tou největší poskvrnou,
této poskvrny se zbavte
a budete bez poskvrny, mniši

244. snadný život má nestoudník,
který je chytrý jako vrána, pomlouvá druhé,
je úskočný a nadutý
a jeho živobytí je pošpiněné

245. ten, kdo zná stud, má však těžký život,
kdo stále hledá jen čistotu,
není líný ani nadutý,
jeho živobytí je čisté a je prozíravý

246. *jó pánam atipátéti
musávádam ča bhásati
lóké adinnam ádjíati
paradáram ča gaččhati*

247. *surámérajapána ča
jó naró anujuñdžati
idh'évam ésó lókasmim
múlam khanti attanó*

248. *évam bhó purisa džánáhi
pápadhammá asaññatá
má tam lóbhó adhammó ča
čiram dukkhája randhajum*

249. *dadáti vé jathásaddham
jathá pasádanam džanó
tatha jó manku bhavati
parésam pánabhódžané*

246. když zabíjí živé bytosti,
mluví lži,
bere ve světě to, co mu nebylo darováno,
chodí za ženou druhého

247. a požívání opojných nápojů
když se člověk oddává,
již zde, v tomto světě,
si vykopává svůj vlastní kořen

248. toto, milý člověče, poznej:
zlé stavy postihnou neukázněného,
proto nedopusť, aby tě chtivost a špatnost
na dlouhou dobu stáhly do utrpení

249. podle své víry dávají
lidé, podle své důvěry,
kdo by se zde rmoutil
kvůli jídlu a pití, jež dostali ostatní,

*na só divá vá rattim vá
samádhim adhigaččhati*

ani ve dne, ani v noci
soustředění nedosáhne

250. *jassa čétam samuččhinnam
múlaghaččam samúhatam
sa vé divá vá rattim vá
samádhim adhigaččhati*

250. kdo však takové myšlenky vymýtil,
vykořenil a zcela zavrhl,
ať ve dne či v noci
soustředění dosáhne

251. *natthi rágasamó aggi
natthi dósasamó gahó
natthi móhasamam džálam
natthi tanhásamá nadí*

251. není ohně, jenž by se vyrovnal vášni,
není posedlosti, jež by se vyrovnala nenávisti,
není sítě, jež by se vyrovnala zaslepenosti,
není proudu, jenž by se vyrovnal toužení

252. *sudassam vadždžam aňňésam
attanó pana duddasam
parésam hi só vadždžáni
ópunáti jathá bhusam
attanó pana čhádéti
kalim va kitavá sathó*

252. snadné je vidět chyby druhých,
vlastní je však těžké vidět,
druhých chyby jsou
probírány jako plevy,
vlastní jsou ale skrývány,
jako podvodník zastírá svůj hřích

253. *paravadždžánupassissa
niččam udždžhánasaññinó
ásavá tassa vaddhanti
ára só ásavakkhajá*

254. *ákásé padam natthi
samanó natthi báhiré
papañčábhíratá padžá
nippapañčá tathágatá*

255. *ákásé padam natthi
samanó natthi báhiré
sankhára sassatá natthi
natthi buddhánamiñdžitam*

253. kdo vidí jen chyby druhých
a neustále sleduje jejich provinění,
u toho zákaly jen narůstají,
je vzdálen odstranění zákalů

254. v prostoru není žádná stopa,
pravý asketa není vně (tohoto učení),
lidé si libují v rozbujelosti světa,
Tathágotové jsou však prosti světské rozbujelosti

255. v prostoru není žádná stopa,
pravý asketa není vně (tohoto učení),
žádné formace nejsou věčné,
v Probuzených není rozrušenost

19. Dhammatthavagga

256. *na téna hóti dhammatthó
jén'attham sahasá najé
jó ča attham anattam ča
ubhó niččhejja panditó*

257. *asáhaséna dhamména
saména najatí paré
dhammassa guttó medháví
dhammatthó'ti pavuččati*

258. *na téna panditó hóti
jávata bahu bhásati
khémí averí abhajó
panditó'ti pavuččati*

259. *na távatá dhammadharó
jávata bahu bhásati
jó ča appampi sutvána*

19. Spravedlnost

256. není spravedlivý ten,
kdo správnost unáhleně posuzuje,
co je správné a co je nesprávné,
obojí by měl moudrý rozvážit

257. kdo neunáhleně, podle Dhammy
a nestranně vede druhé,
ten je ochráncem Dhammy a mudrcem,
ten je nazýván „spravedlivý“

258. není moudrým ten,
kdo toho mnoho namluví,
kdo zajišťuje bezpečí, kdo je prost zášti a strachu,
ten je nazýván „moudrý“

259. není držitelem Dhammy ten,
kdo toho mnoho namluví,
kdo třeba jen málo vyslechl,

*dhammam kájéna passati
sa vé dhammadharó hóti
jó dhammam nappamadždžati*

Dhammu však svým tělem uzřel,
ten je držitelem Dhammy,
ten není nedbalý Dhammy

260. *na téna théro hóti
jén'assa palitam siró
paripakkó vajó tassa
móghadžinnó'ti vuččati*

260. není starším ten,
kdo má jen zšedlé vlasy na hlavě,
někdo může být pokročilého věku,
a je nazýván „naplano zestárly“

261. *jamhi saččam ča dhammó ča
ahimsá saññamó damó
sa vé vantamaló dhíró
théro iti pavuččati*

261. kdo je však naplněn pravdou a Dhammou,
je nenásilný, ukázněný a zkcrocený,
ten je mudrcem bez poskvrny,
ten je nazýván „starší“

262. *na vákkaranamatténa
vannapokkharatája vá
sádhurúpó naró hóti
issukí maččharí sathó*

262. ani ozdobná mluva,
ani půvabný vzhled
nedělají dobrého člověka,
je-li závistivý, chamtivý a falešný

263. *jassa č'étam samuččhinnam
múlaghaččam samúhatam
sa vantadósó médháví
sádhurúpó'ti vuččati*

264. *na mundakéna samanó
abbató alikam bhanam
iččhálóbbhasamápannó
samanó kim bhavissati*

265. *jó ča saméti pápáni
anum thuláni sabbasó
samitattá hi pápánam
samanó'ti pavuččati*

266. *na téna bhikkhu hóti
jávatá bhikkhaté paré
vissam dhammam samádája
bhikkhu hóti na távatá*

263. kdo však takové vlastnosti vymýtil,
vykořenil a zcela zavrhl,
ten je mudrcem bez nečistot,
ten je nazýván „dobrý člověk“

264. kdo má jen oholenou hlavu, není asketou,
nedbá-li etických zásad a mluví lživě,
kdo je obdařen žádostmi a chtivostí,
jak by mohl být asketou?

265. kdo však v sobě utišil zlé vlastnosti,
ať malé či velké, zcela,
zlé vlastnosti kdo utišil,
ten je nazýván „asketa“

266. není mnichem ten,
kdo jen žádá o almužny u druhých,
kdo následuje domácí věci,
ten vůbec není mnichem

267. *jó'dha puññañča pápañča
báhervá brahmačarijavá
sankhája lóké čarati
sa vé bhikkhú'ti vuččati*

268. *na mónéna muní hóti
múlharúpó aviddasu
jó ča tulam'va paggajha
varamádája panditó*

269. *pápáni parivadždžéti
sa muní téna só muní
jó munáti ubhó lóké
muní téna pavuččati*

270. *na téna arijó hóti
jéna pánáni himsati
ahimsá sabbapánánam
arijó'ti pavuččati*

267. kdo se však nad dobro i zlo povznesl čistým životem a kráčí světem s rozvahou, ten je nazýván „mnich“

268. kdo jen mlčí, není mudrcem, je-li pošetilý a nevědoucí, kdo však jako na vahách považuje a vybírá to nejlepší, ten je moudrý

269. kdo se vyvaruje zlých činů, ten je mudrcem, právě díky tomu, kdo zná oba světy, ten je nazýván „mudrc“

270. není ušlechtilým ten, kdo živým bytostem ubližuje, kdo neubližuje žádné bytosti, ten je nazýván „ušlechtilý“

271. *na sílabbatamatténa
báhusaččéna vá puna
athavá samádhilábhéna
vivičča sajanéna vá*

272. *phusámi nekkhammasukham
aputhudžžanasévitam
bhikkhu vissásamápádi
appattó ásavakkhajam*

271. nemysli si, že když jsi dbal etických zásad
a mnoho studoval,
či získal soustředění
nebo pobýval v odloučení

272. „dospěl jsem k blaženosti odříkání,
kterou neprožívají obyčejní lidé“;
tuto důvěru v sobě nechovej, mnichu,
dokud jsi nedosáhl odstranění zákalů

20. Maggavagga

273. *maggán'atthangikó setthó
saččánam čaturó padá
virágó setthó dhammánam
dipadánañča čakkhumá*

274. *ésó'va maggó natth'añňó
dassanassa visuddhijá
étamhi tumhé patipadždžatha
márass'étam pamóhanam*

275. *étamhi tumhé patipanná
dukkhass'antam karissatha
akkhátó vé majá maggó
añňája sallasanthanam*

20. Stezka

273. ze stezek osmičlenná je nejlepší,
z pravd čtyři pravdy,
bezvášnivost je nejlepší z věcí,
z dvounohých bytostí ten, kdo je vidoucí

274. jen toto je stezka a není jiné
k očištění vidění,
po ní postupujte
a Máru tím oslepte

275. budete-li po ní postupovat,
učiníte konec strasti,
ukazuji vám tuto stezku,
když jsem poznal, jak vytrhnout šíp (strasti)

276. *tumhéhi kiččam átappam
akkhátáro tathágatá
patipanná pamokkhanti
džhájino mārabandhaná*

277. *sabbé sankhárá aniččá'ti
jadá paññája passati
atha nibbindati dukkhé
ésa maggó visuddhijá*

278. *sabbé sankhárá dukkhá'ti
jadá paññája passati
atha nibbindati dukkhé
ésa maggó visuddhijá*

279. *sabbé dhammá anattá'ti
jadá paññája passati
atha nibbindati dukkhé
ésa maggó visuddhijá*

276. vy sami musíte horlivě usilovat,
pouze ukazatelé cesty jsou Tathágotové,
ti, kdo kráčeji po stezce, se osvobodí
v meditačním pohroužení z Márových pout

277. všechny formace jsou nestálé,
když to někdo moudře nahlédne,
tak se odvrátí od utrpení,
to je stezka k očištění

278. všechny formace jsou strastné,
když to někdo moudře nahlédne,
tak se odvrátí od utrpení,
to je stezka k očištění

279. všechny věci jsou ne-já,
když to někdo moudře nahlédne,
tak se odvrátí od utrpení,
to je stezka k očištění

280. *utthánakálamhi anutthahánó
juvá balí álasijam upétó
samsanna sankappamanó kusító
paññája maggam alasó na vindati*

281. *váčánurakkhí manasá susamvutó
kájéna ča akusalam na kajirá
été tajó kammapathé visódhajé
árádhajé maggam isippavéditam*

282. *jógá vé džájatí bhúri
ajógá bhúrisankhajó
étam dvédhá patham ñatvá
bhavája vibhavája ča
tathattánam nivésejja
jathá bhúri pavaddhati*

283. *vanam čhindatha má rukkham
vanató džájati bhajam*

280. kdo neusiluje, když je čas k úsilí,
byť mladý a silný, oddává se letargii,
netečné myslí, líný
a ochablý, stezku moudrosti nenalezne

281. kdo hlídá svou řeč a ovládá svou mysl,
ani tělesně neprospěšné činy nekoná,
nechť tyto tři dráhy jednání očistí
a vzbudí v sobě stezku hlásanou zřeci

282. z meditace se rodí vědění,
bez meditace vědění zaniká,
tyto dvě cesty pochopiv,
k rozvoji a k úpadku,
měl by se člověk zařídit tak,
aby jeho vědění vzrůstalo

283. houštinu (žádostí) pokácejte, nejen nějaký strom,
z této houštiny se rodí strach,

*čhétvá vanañča vanatham ča
nibbaná hótha bhikkhavó*

vymýtíte-li houštinu i s podrostem,
budete, mniši, oprostění

284. *jávam hi vanathó na čhidždžati
anumattó'pi narassa nárisu
patibaddhamanó'va távó só
vaččhó khírapakó'va mátari*

284. dokud není vymýcen i podrost (žádostí),
byť nepatrný, muže po ženě,
jeho mysl je k ní připoutaná
jako tele sající mléko ke své matce

285. *uččhinda sinéhamattanó
kumudam sáradikam'va pániná
santimaggaméva brúhaja
nibbanam sugaténa désitam*

285. vymýt sebelásku
jako bys na podzim vytrhl lilii,
rozdvíjej tuto stezku k míru
a k odpoutání, kterou vykládá Blažený

286. *idha vassam vassissámi
idha hémantagimhisu
iti báló vičintéti
antarájam na budždžhati*

286. „zde strávím dobu dešťů,
zde zimu, zde léto,“
tak uvažuje pošetilec,
který nechápe nebezpečí

287. *tam puttapasusammattam
bjásattamanasam naram*

287. toho, kdo je opojen svými syny a dobyt看kem,
člověka s ulpívající myslí,

*suttam gámam mahóghó'va
mačču ádája gaččhati*

tak jako velká povodeň spící vesnici
uchvátí a odnese smrt

288. *na santi puttá tánája
na pitá na'pi bandhavá
antakéná dhipannassa
natthi řátísu tánatá*

288. ani synové nejsou ochranou,
ani otec či jiní blízcí,
koho uchopí ukončitel životů,
nemá již ochrany u příbuzných

289. *étamatthavasam řatvá
panditó sílasamvutó
nibbánagamanam maggam
khippaméva visódhajé*

289. když pochopil tento důvod,
moudrý a ctností ovládaný člověk,
stezku vedoucí k odpoutání
necht' rychle očistí

21. Pakinnakavagga

290. *matá sukhapariččágá
passé čé vipulam sukham
čadžé mattásukham dhíró
samppassam vipulam sukham*

291. *paradukkhúpadánéna
attanó sukham iččhati
vérasamsaggasamsatthó
vérá só na parimuččati*

292. *jam hi kiččam tadapaviddham
akiččam pana kajirati
unnalánam pamattánam
tésam vaddhanti ásavá*

293. *jésaň ča susamáraddhá
niččam kájagatá sati
akiččam té na sévanti*

21. Různé

290. lze-li zanecháním omezeného štěstí
spatřit rozsáhlé štěstí,
pak moudrý nechť opustí omezené štěstí,
aby spatřil rozsáhlé štěstí

291. kdo způsobuje ostatním utrpení
v touze po vlastním štěstí,
zaplete se do spleti zášti
a z této zášti se nevyprostí

292. ti, kdo zanedbávají to, co by měli dělat,
a dělají to, co by neměli dělat,
namyšlení a nedbalí,
u těch zákyly jen narůstají

293. ale ti, kdo jsou dobře zaměřeni
na stálé uvědomění si svého těla,
neprovádějí to, co by neměli

*kiččé sátaččakárinó
satánam sampadžánánam
attham gaččhanti ásavá*

a vytrvale konají to, co by měli,
uvědomějí a jasně chápající,
ti dojdou k ukončení zákalů

294. *mátaram pitaram hantvá
rádžánó dvé ča khattijé
rattham sánučaram hantvá

aníghó játi bráhmanó*

294. když zabil matku (žádostivost) a otce (domýšlivost),
dva bojovné krále (extrémní názory),
a zničil království s jeho poddaným (šest smyslových
základen a vášeň),
putuje bráhman prost strážně

295. *mátaram pitaram hantvá
rádžánó dvé ča sotthijé
vejjaġghapañčamam hantvá
aníghó játi bráhmanó*

295. když zabil matku (žádostivost) a otce (domýšlivost),
dva učené krále (extrémní názory),
když zabil do pěti tygra (pět mentálních překážek),
putuje bráhman prost strážně

296. *suppabuddham pabudždžhanti
sadá gótamasávaká*

296. jsou probuzení, zcela probuzení
stále Gótamovi žáci,

*jésam divá ča rattó ča
niččam buddhagatá sati*

kteří si dnem i nocí
stále uvědomují Buddhu

297. *suppabuddham pabudždžhanti
sadá gótamásavaká
jésam divá ča rattó ča
niččam dhammagatá sati*

297. jsou probuzení, zcela probuzení
stále Gótamovi žáci,
kteří si dnem i nocí
stále uvědomují Dhammu

298. *suppabuddham pabudždžhanti
sadá gótamásavaká
jésam divá ča rattó ča
niččam sanghagatá sati*

298. jsou probuzení, zcela probuzení
stále Gótamovi žáci,
kteří si dnem i nocí
stále uvědomují Sanghu

299. *suppabuddham pabudždžhanti
sadá gótamásavaká
jésam divá ča rattó ča
niččam kájagatá sati*

299. jsou probuzení, zcela probuzení
stále Gótamovi žáci,
kteří si dnem i nocí
stále uvědomují tělo

300. *suppabuddham pabudždžhanti
sadá gótamásavaká*

300. jsou probuzení, zcela probuzení
stále Gótamovi žáci,

*jésam divá ča rattó ča
ahimsája rató manó*

kteří dnem i nocí
těší svou mysl neubližováním

301. *suppabuddham pabudždžhanti
sadá gótamasávaká
jésam divá ča rattó ča
bhávanája rató manó*

301. jsou probuzení, zcela probuzení
stále Gótamovi žáci,
kteří dnem i nocí
těší svou mysl rozvíjením meditace

302. *duppabadždžam durabhiramam*

*durávásá ghará dukhá
dukkhó'samánasamvásó
dukkhánupatitaddhagú
tasmá na č'addhagú sijá
na ča dukkhánupatitó sijá*

302. je těžké odejít do bezdomoví a nalézt tam
uspokojení,
těžký a strastný je život hospodáře,
strastné je soužití s rozličnými lidmi,
poutník na cestě je stále stíhán strastmi,
proto nebuďte poutníky na cestě,
nedejte se stále stíhat strastmi

303. *saddhó síléna sampannó
jasóbhógasamappitó
jam jam padésam bhadžati
tattha tatth'éva púdžitó*

303. kdo je obdařen důvěrou a ctností,
dosáhne slávy a bohatství,
kamkoli přijde,
tam bude poctěn

304. *duré santó pakásénti
himavantó'va pabbató
asant'ettha na dissanti
rattikhittá jathá sará*

305. *ékásanam ékasejjam
ékó čaram atanditó
ékó damajam attánam
vananté ramitó sijá*

304. dobrý člověk šíří jas již zdáli
jako zasněžený horský vrcholek,
nedobrý člověk není zřetelný ani zblízka
jako šíp vystřelený v noci

305. kdo sám usedá a sám uléhá,
sám kráčí a je neúnavný,
kdo sám sebe krotí,
ten bude spokojený v lesích

22. Nirjavagga

306. *abhútavádí nirajam upéti
jó vápi katvá na karómí ti č'áha
ubhó'pi té pečča samá bhavanti
nihínakammá manudžá parattha*

307. *kásávakanthá bahavó
pápadhammá asaňñatá
pápá pápehi kammehi
nirajam té upapadždžaré*

308. *sejjó ajóguló bhuttó
tatthó aggisikhúpamó
jaňčé bhuňdžeja dussíló
ratthapindam asaňñató*

22. Peklo

306. ti, kdo mluví nepravdu, odcházejí do pekla,
stejně jako ti, kteří něco udělají a pak to zapírají,
oba si po smrti budou rovni
na onom světě, tito lidé nízkého konání

307. mnozí z těch, kdo se oděli okrovým rouchem,
mají zlou povahu a jsou neukáznění,
tito zlí se díky svým zlým činům
znovuzrodí v pekle

308. lepší je spolknout železnou kouli,
rozžhavenou jako planoucí oheň,
než pojídat takto nectnostně
a neukázněně almužní jídlo kraje

309. *čattári thánáni naró pamattó
ápadždžati paradárúpaséví
apuññalábhā na níkámasējjam
nindam tatíjam nirajam čatuttham*

310. *apuññalábhó ča gatí ča pápiká
bhítassa bhítája ratí ča thókiká
rádžá ča dandam garukam panéti
tasmá naró paradáram na sévé*

311. *kusó jathá duggahitó
hattham évánukantati
sámaññam duppáramattham
nirajájúpakaddhati*

312. *jam kiñči sithilam kammam
sankilítthañča jam vatam
sankassaram brahmačarijam
na tam hótí mahapphalam*

309. do čtyř stavů nedbalý muž
upadne, svádí-li ženu druhého:
nahromadění viny, neklidný spánek,
zatřetí hanlivá pověst a začtvrté peklo

310. kromě nahromadění viny a zlého budoucího stavu
jsou oba vystrašení během krátké rozkoše,
neboť král za to uvaluje těžký trest,
proto by muž neměl svádět ženu druhého

311. jako ostrá tráva, je-li špatně uchopena,
ruku pořeže,
tak i špatně pojmáný asketický život
stáhne člověka do pekla

312. nějaký ledabyly vykonaný čin,
či nečisté praktiky
nebo pochybně vedený svatý život
to nepřinese velké plody

- 313.** *kajirañčé kajiráthénam
dalham étam parakkamé
sithiló hi paribbádžó
bhijjó ákiraté radžam*
- 313.** co je třeba vykonat, to konejte
rozhodně a usilovně,
ledabylý odchod do bezdomoví
jen zvedá ještě více prachu
- 314.** *akatham dukkatam sejjó
pačchá tappati dukkatam
katañ ča sukatham sejjó
jam katvá nánutappati*
- 314.** je lepší nevykonat špatný čin,
neboť špatný čin tě poté spálí,
lepší je vykonat dobrý čin,
neboť ten tě poté nespálí
- 315.** *nagaram jathá paččantam
guttam santarabáhiram
évam gópétha attánam
khanó vé má upaččagá
khanátítá hi sóčanti
nirajamhi samappitá*
- 315.** jako město v pohraničí
je střeženo uvnitř i zvenku,
tak i vy střežte sami sebe,
ani okamžik nepropásněte,
ti, kdo na okamžik poleví, se pak trápí,
když se ocitnou v pekle
- 316.** *aladžďžitájé ladžďžanti
ladžďžitájé na ladžďžaré*
- 316.** ti, kdo se hanbí za to, co hanebné není
a nehanbí se za to, co hanebné je,

*mičchádittthisamádáná
sattá gaččhanti duggatim*

následují špatné názory,
tyto bytosti kráčí do bědných stavů

317. *abhajé bhajadassinó
bhajé čá'bhajadassinó
mičchádittthisamádáná
sattá gaččhanti duggatim*

317. ti, kdo vidí nebezpečí v tom, co nebezpečné není
a nevidí nebezpečí v tom, co nebezpečné je,
následují špatné názory,
tyto bytosti kráčí do bědných stavů

318. *avadždžé vadždžadassinó
vadždžé čá'vadždžadassinó
mičchádittthisamádáná
sattá gaččhanti duggatim*

318. ti, kdo vidí chybu v tom, co chybou není
a nevidí chybu v tom, co chybou je,
následují špatné názory,
tyto bytosti kráčí do bědných stavů

319. *vadždžaň ča vadždžató ňatvá
avadždžaň ča avadždžató
sammádittthisamádáná
sattá gaččhanti suggatim*

319. avšak ti, kdo rozpoznají chybu jakožto chybu
či bezchybnost jakožto bezchybnost,
následují správné názory,
tyto bytosti kráčí do šťastných stavů

23. Nágavagga

320. *aham nágó'va sangámé
čápátó patitam saram
ativákjam titikkhissam
dussiló hi bahudžžanó*

321. *dantam najanti samitim
dantam rádžá'bhirúhati
dantó setthó manussesu
jó'tivákjam titikkhati*

322. *varam assatará dantá
ádžánjá ča sindhavá
kuňdžará ča mahánágá
attadantó tató varam*

323. *nahi etéhi jánéhi
gaččejjá agatam disam*

23. Slon

320. tak jako slon v bitvě
z luku vystřelený šíp
je třeba snášet urážky,
neboť mnoho lidí se špatně chová

321. zkrocený (slon) je voděn na shromáždění,
na zkroceného (slona) usedne i král,
mezi lidmi je nejlepší ten, kdo je zkrocený,
kdo umí snášet urážky

322. je skvělé umět zkrotit muly,
ušlechtilé sindhské koně
a statné velké slony,
skvělejší je však zkrotit sám sebe

323. na žádném z těchto prostředků nelze
dojít do onoho kraje, kam noha nevkročí,

*jathá'ttaná sudanténa
dantó danténa gaččhati*

324. *dhanapálakó náma kuňdžaró
katukappabhédanó dunnivárajó
baddhó kabalam na bhuňdžati
sumarati nágavanassa kuňdžaró*

325. *middhí jadá hóti mahagghasó ča
niddájitá samparivattasájí
mahávaráhó'va niváputthó
punappunam gabbhamupéti mandó*

326. *idam puré čittamačári čárikam
jéniččhakam jatthakámam jathásukham
tadadžža'ham niggahessámi jónisó
hatthippabhinnam vija ankusaggahó*

327. *appamádaratá hótha
sačittam anurakkhatha*

kam jen ten, kdo sám sebe dobře zkontrol,
skrže své zkrocení dojde

324. slona jménem Dhanapálaka
je v době říje těžké udržet,
je-li upoután, nepožije ani sousta,
vzpomíná jenom na sloní les

325. kdo je malátný, přejídá se
a ospale se povaluje
jako velký vepř na krmníku,
takový tupec vstupuje do lůna znovu a znovu

326. dřívě se tato toulavá mysl zatoulala
kamkoli se jí zachtělo a jak jí bylo libo,
ode dneška ji však budu důkladně držet na uzdě,
tak jako chomout drží slona v říji

327. radujte se z dbalosti,
a dobře chraňte svou mysl,

*duggá uddharath'attánam
panké sannó'va kuñdžaró*

328. *sačé labhétha nipakam sahájam
saddhim čaram sádhuviháridhíram
abhibhujja sabbáni parissajáni
čarejja tén'attamanó satímá*

329. *nó čé labhétha nipakam sahájam
saddhim čaram sádhuviháridhíram
rádžá'va rattham vidžitam pahája
éko čaré mátangarañhé'va nágó*

330. *ékassa čaritam sejjó
natthi bálé sahájatá
éko čaré na ča pápáni kajirá
appossukko mátangarañhé'va nágó*

331. *atthamhi džátamhi sukhá sahájá
tutthí sukhá já itarítaréna*

pozvedněte se z blátivé cesty
jako slon z bahna, do něhož zapadl

328. jestliže získáš bystrého přítele,
souputníka, jenž má dobré chování a je prozíravý,
pak, překonáváje všechna nebezpečí,
putuj s ním, potěšen a uvědoměle

329. jestliže nezískáš bystrého přítele,
souputníka, jenž má dobré chování a je prozíravý,
pak, jako král opouštějící poražené království,
putuj sám, jako osamělý slon lesem Mátanga

330. putovat sám je lepší,
není radno spolčovat se s pošetilci,
proto putuj sám a nekonej zlo,
bezstarostný, jako osamělý slon lesem Mátanga

331. ve vzniklé nouzi mít přátele je štěstím,
být spokojen s čímkoliv je štěstím,

*puññam sukham džívitasankhajamhi
sabbassa dukkhassa sukham pahánam*

332. *sukhá mattejjátá lóké
athó pettejjátá sukhá
sukhá sámaññatá lóké
athó brahmaññatá sukhá*

333. *sukham jáva džará sílam
sukhá saddhá patitthitá
sukhó paññája patilábhó
pápánam akaranam sukham*

zásluhy na konci života jsou štěstím,
opuštění veškeré strasti je štěstím

332. štěstím ve světě je úcta k matce,
stejně tak úcta k otci je štěstím,
štěstím ve světě je úcta k asketům,
stejně tak úcta k bráhmanům je štěstím

333. štěstím je ctnostný život až do stáří,
štěstím je upevněná důvěra,
štěstím je nabytí moudrosti,
nekonání zla je štěstím

24. *Tanhávagga*

334. *manudžassa pamattačárinó
tanhá vaddhati máluvá vija
só plavati huráhuram
phalam iččamáva vanasmim vánaró*

335. *jam ésá sahatí džammi
tanhá lóké visattiká
sóká tassa pavaddhanti
abhivatthamáva bíranam*

336. *jó č'étam sahaté džammim
tanham lóké duraččajam
sóká tamhá papatanti
udabindúva pokkhará*

337. *tam vó vadámi bhaddam vó
jávant'ettha samágatá*

24. Toužení

334. u člověka, který žije nedbale,
toužení vzrůstá jako popínavá rostlina,
plave jen sem a tam (z života do života),
jako opice hledající plody v lese

335. koho přemůže toto hrubé
a lepivé toužení po světě,
u toho trápení narůstá
jako tráva po dešti

336. kdo však přemůže toto hrubé
toužení po světě, z něhož je těžké se vymanit,
od toho trápení odpadne
jako kapky vody z lotosového květu

337. takto vám pravím: blaze vám,
zde shromážděným,

*tanhája múlam khanatha
usíratthó'va bíranam
má vó nalam'va sótó'va
máror bhañdži punappunam*

kteří vytrhnete kořen toužení,
tak jako sběrač vonných kořínků trávu,
nechť vás, tak jako říční proud rákos,
Mára neláme znovu a znovu

338. *jathá'pi múlé anupaddavé dalhé
čhinnó'pi rukkhó punar'éva rúhati
évam'pi tanhánusajé anúhaté
nibbattatí dukkham idam punappunam*

338. jako nepoškozený silný kořen
uťatého stromu znovu vyrosté,
tak ze sklonu k toužení, není-li vykořeněn,
vzniká toto utrpení znovu a znovu

339. *jassa čhattimsatí sótá
manápassavaná bhusá
váhá vahanti dudditthim
sankappá ráganissitá*

339. šestatřicet proudů (toužení)
proudících silně k tomu, co je příjemné,
tento tok odplaví člověka s mylnými názory
a myšlenkami vášně

340. *savanti sabbadhí sótá
latá ubbhiddža titthati
tañ ča disvá latam džátam
múlam pañňája čhindatha*

340. tyto proudy tečou všude,
popínavé rostliny (vášně) vyrůstají,
vidíš-li, jak se popínavá rostlina rodí,
její kořen moudře odetni

341. *sarítáni sinéhitáni ča
sómanassáni bhavanti džantunó
té sátasitá sukhésinó
té vé džátidžarúpagá nará*

342. *tasinája purakkhatá padžá
parisappanti sasó'va bandhitó
samjódžanasangasattaká
dukkham upénti punappunam čirája*

343. *tasinája purakkhatá padžá
parisappanti sasó'va bandhitó
tasmá tasinam vinódajé
bhikkhu ákankhí virágamattanó*

344. *jó nibbanathó vanádhimuttó
vanamuttó vanam'éva dhávati
tam puggalam'éva passatha
muttó bandhanam'éva dhávati*

341. plynoucí a zavlážené (toužením)
jsou lidské radosti,
ti, kdo hledají blaho v rozkoších,
tito lidé podléhají zrození a stárnutí

342. touhou ovládaní lidé
pobíhají sem a tam jako polapený zajíc,
spoutání a svázání pouty,
zakoušejí utrpení, znovu a znovu, bez přestání

343. touhou ovládaní lidé
pobíhají sem a tam jako polapený zajíc,
proto by měl tuto touhu odstranit
mnich, který chce být oproštěn od vášně

344. když vymítil podrost, ale obrací se k lesu (žádostí),
ač opustil les, znovu se do lesa se vrací,
pohleď na toho člověka,
ač mohl být vysvobozen, znovu se ke svým
poutům vrací

345. *na tam dalham bandhanamáhu dhírá
jadájasam dárudžam babbadžam ča
sárattarattá manikundalésu
puttésu dárésu ča já apekkhá*

346. *étam dalham bandhanamáhu dhírá
óhárinam sithilam duppamuňčam*

*étam'pi čhétvána paribbadžanti
anapekkhinó kámasukham pahája*

347. *je rágarattá'nupatanti sótam
sajam katam makkatakó'va džálam
étam'pi čhétvána vadžanti dhírá
anapekkhinó sabbadukkham pahája*

348. *muňča puré muňča paččható
madždžhé muňča bhavassa páragú
sabbattha vimuttamánasó
na puna džátidžaram upéhisi*

345. to není pevné pouto, říkají mudrcové,
které je ze železa, ze dřeva či z trávy,
nýbrž zalíbení v klenotech a špercích,
toužení po ženách a dětech

346. pevné je toto pouto, říkají mudrcové,
jež stahuje dolů, sice poddajné, ale těžké je
se z něj vyprostit,
proto je odetli a odešli do bezdomoví,
bez toužení po smyslných požitcích

347. ti, kdo se radují z vášně, padají do jejího proudu,
jako pavouk do sítě, kterou sám vyrobil,
proto ji mudrci odetli a odešli,
prosti toužení opustili veškerou strast

348. nech být to, co je před tebou, i to, co je za tebou,
opuť i to, co je uprostřed a překroč stavy bytí,
s myslí od všeho osvobozenou
již nepůjdeš znovu vstříc zrození a stárnutí

349. *vitakkapamathitassa džantunó
tibbarágassa subhánupassinó
bhijjó tanhá pavaddhati
ésa khó dalham karóti bandhanam*

350. *vitakkúpasamé ča jó rató
asubham bhávajati sadá sató
ésa khó vjantikáhiti
ésa čheččhati márabandhanam*

351. *nitthagató asantási
vítatanhó ananganó
aččhindi bhavasalláni
antimó jam samussajó*

352. *vítatanhó anádánó
niruttipadakóvidó
akkharánam sannipátam
džañňá pubbáparáni ča*

349. u člověka s rozrušenými myšlenkami
a silnou vášní, který nazírá jen to krásné,
velmi narůstá toužení
a jen si tím upevňuje pouta

350. kdo se však těší utišováním myšlenek
a rozvíjí vnímání nehezkého (těla), vždy uvědomělý,
ten učiní (toužení) konec,
ten odetne Márova pouta

351. kdo došel cíle a je beze strachu,
prost toužení a bez poskvrny,
ten vytrhl šípy bytí
a toto je jeho poslední tělo

352. kdo je prost toužení a bez lpění,
znalý jazyka
a skladby slov,
které předcházejí a které následují,

*sa vé antimasáriró
mahápañhó mahápurisó'ti vuččati*

353. *sabbábhibhú sabbavidú'hamasmi
sabbésu dhammésu anúpalittó
sabbañžahó tanhakkhajé vimuttó
sajam abhiññája kam'uddisejjam*

354. *sabbadánam dhammadánam džinátí
sabbam rasam dhammarasó džinátí
sabbam ratim dhammaratí džinátí
tanhakkhajó sabbadukkham džinátí*

355. *hananti bhógá dummédham
nó ča páragavésinó
bhógatanhája dummédhó
hanti aññé'va attanam*

ten je vtělen naposledy,
o tom se říká, že je velký člověk s velkou moudrostí

353. všechno jsem překonal, všechno jsem poznal,
na ničem nelpím,
všeho jsem zanechal a jsem osvobozen
odstraněním toužení,
když jsem to sám poznal, koho bych měl nazvat
svým učitelem?

354. všechny dary předčí dar Dhammy,
všechny chutě předčí chuť Dhammy,
všechny radosti předčí radost z Dhammy,
ten, kdo odstranil toužení, překoná všechno utrpení

355. bohatství ničí nemoudrého člověka,
ne však toho, kdo hledá druhý břeh,
z touhy po bohatství nemoudrý člověk
ničí ostatní i sebe

356. *tinadósáni khettáni*
rágadósá ajam padžá
tasmá hi vítarágésu
dinnam hótí mahapphalam

357. *tinadósáni khettáni*
dósadósá ajam padžá
tasmá hi vítadósésu
dinnam hótí mahapphalam

358. *tinadósáni khettáni*
móhadósá ajam padžá
tasmá hi vítamóhésu
dinnam hótí mahapphalam

359. *tinadósáni khettáni*
iččhádósá ajam padžá
tasmá hi vigatiččhésu
dinnam hótí mahapphalam

356. plevel ničí pole,
vášeň ničí lidi,
proto dary těm, kdo jsou prosti vášně,
přináší velké plody

357. plevel ničí pole,
nenávist ničí lidi,
proto dary těm, kdo jsou prosti nenávisti,
přináší velké plody

358. plevel ničí pole,
zaslepenost ničí lidi,
proto dary těm, kdo jsou prosti zaslepenosti,
přináší velké plody

359. plevel ničí pole,
žádostivost ničí lidi,
proto dary těm, kdo jsou prosti žádostivosti,
přináší velké plody

25. Bhikkhuvagga

360. *čakkhuná samvaró sádhu
sádhu sóténa samvaró
ghánéna samvaró sádhu
sádhu dživhája samvaró*

361. *kájéna samvaró sádhu
sádhu váčája samvaró
manasá samvaró sádhu
sádhu sabbattha samvaró
sabbattha samvutó bhikkhu
sabbadukkhá pamuččati*

362. *hatthasaññató pádasaññató
váčája saññató saññat'uttamó
adždžhattarató samáhitó
ékó santusitó tamáhu bhikkhum*

25. Mních

360. ovládat své oko je dobré,
je dobré ovládat své ucho,
ovládat svůj nos je dobré,
je dobré ovládat svůj jazyk

361. ovládat své tělo je dobré,
je dobré ovládat svou řeč,
ovládat svou mysl je dobré,
je dobré zcela se ovládat,
zcela se ovládnuvší mnich
se osvobodí od veškeré strasti

362. kdo ukázní své ruce, ukázní své nohy,
ukázní svou řeč, nanejvýš se ukázní,
v niterné radosti, soustředěný
a spokojený v samotě: ten je nazýván mnichem

363. *jó mukhasaññató bhikkhu
mantabhání anuddható
attham dhammañ ča dípéti
madhuram tassa bhásitam*

364. *dhammárámó dhammarató
dhammam anuvičintajam
dhammam anussaram bhikkhu
saddhammá na parihájati*

365. *salábham nátimaññeja
náññésam pihajam čaré
aññésam pihajam bhikkhu
samádhim nádhigaččhati*

366. *appalábhópi čé bhikkhu
salábham nátimaññati*

363. mnich, který ukázní svá ústa,
hovoří s mírou, nerozrušeně
a objasňuje smysl Dhammy;
sladká je jeho řeč

364. Dhammou se těšící, z Dhammy se radující,
Dhammu zkoumající,
Dhammu si připomínající mnich
od dobré Dhammy neodpadne

365. nepřehlížej to, co jsi obdržel,
nežij v závisti vůči ostatním,
mnich, který závidí ostatním,
soustředění nedosáhne

366. i když mnich nenabyl zisku,
nepřehlídí to, co obdržel,

*tam vé dévá pasamsanti
suddhádživim atanditam*

367. *sabbasó námarúpasmim
jassa natthi mamájitam
asatá ča na sóčati
sa vé bhikkhú'ti vuččati*

368. *mettávihári jó bhikkhu
pasannó buddhasásané
adhigačché padam santam
sanhárápasamam sukham*

369. *siňča bhikkhu imam návam
sittá té lahumessati
čhétvá rágaň ča dósaň ča
tató nibbánaméhisi*

370. *pañča čhindé paňča džahé
pañča čuttari bhávajé*

toho i bohové chválí,
žije-li čistě a nepolevuje v úsilí

367. veškerou jméno-a-hmotu,
kdo si nepřivlastňuje,
a kvůli tomu, co není, se netrápí,
ten je nazýván mnichem

368. v laskavosti prodlévající mnich,
povznešený Buddhovým učením,
dosáhne stavu míru:
blaženosti utišení formací

369. vyprázdni, mnichu, tento člun,
prázdný pro tebe pojede lehce,
odetneš-li vášeň a nenávisť,
dojdeš tím k odpoutání

370. odetni pět (nižších pout), zanech pět (vyšších pout)
a nanejvýš rozviň pět (duševních schopností),

*pañča sangátigó bhikkhu
óghatinnó 'ti vuččati*

371. *džhája bhikkhu má ča pamádó
má té kámaguné bhamassu čittam
má lóhagulam gilí pamattó
má kandi dukkham idan 'ti dajhamánó*

372. *natthi džhánam apaññassa*

paññá natthi adžhájató

jamhi džhánañ ča paññá ča

sa vé nibbánasantiké

373. *suññágáram pavitthassa
santačittassa bhikkhunó
amánusí ratí hótí
sammá dhammam vipassató*

mnich, který překonal pět připoutaností,
je nazýván tím, kdo překročil záplavu

371. medituj, mnichu, nebuď nedbalý,
nenech svou mysl toulat se u pramenů smyslnosti,
nespolkni z nedbalosti žhavou železnou kouli,
aby ses nespálil a nenařikal, že to bolí

372. není meditační pohroužení u toho,
kdo postrádá moudrost,
není moudrost u toho,
kdo postrádá meditační pohroužení,
kdo je však obdařen
meditačním pohroužením i moudrostí,
ten je již v blízkosti odpoutání

373. když vstoupil do prázdného příbytku,
mnich, jenž má mysl naplněnou mírem,
zakouší radost, kterou nezakoušejí obyčejní lidé,
ten, kdo správně a jasně vidí Dhammu

374. *jató jató sammāsati
khandhānam udajabbajam
labhati pītipāmoddžam
amatam tam vidžānatam*

375. *tatrājam ādi bhavati
idha paññassa bhikkhunó
indriyaguttī santutthī
pátimokkhé ča samvaró*

376. *mitté bhadžassu kaljáné
suddhádživé atandité
patisanthāravuttassa
áčārakusaló sija
tató pámoddžabahuló
dukkhassantam karissati*

377. *vassiká vija puppháni
maddaváni pamuňčati*

374. když nahlíží,
jak osobnostní skupiny vznikají a zanikají,
získá tím nadšení a radost,
neboť tím pozná bezsmrtný stav

375. toto jsou první kroky
moudrého mnicha:
střežení svých smyslů a spokojenost,
sebeovládání podle pravidel cvičení

376. měl by se sdružovat s dobrými přáteli,
kteří vedou čistý život a nepolevují v úsilí,
měl by mít zdvořilé způsoby
a být dovedný v jednání,
tím bude naplněn radostí
a učiní konec utrpení

377. jako jasmín květů
uvadlých se zbavuje,

*évam rágañ ča dósañ ča
vip̐pamuñčétha bhikkhavó*

tak vášně a nenávisti
zcela se zbavte, mniši

378. *santakájó santaváčó
santavá susamáhitó
vantalókámisó bhikkhu
upasantó ti vuččati*

378. kdo má klidné tělo a klidnou řeč,
je mírný a dobře soustředěný,
mnich, který zavrhl světské návnady,
ten je nazýván klidným

379. *attaná čódaj'attánam
patimásettam attaná
só attaguttó satimá
sukham bhikkhu viháhisi*

379. sám sebe napomínej,
sám sebe zkoumej,
když střeží sám sebe a je uvědomělý,
bude mnich prodlévat blaženě

380. *attá hi attanó náthó
attá hi attanó gati
tasmá saññamaj'attánam
assam bhadram va vánídžó*

380. každý je sám sobě ochráncem,
každý je sám sobě vůdcem,
proto bys měl ukáznit sám sebe
jako chovatel skvělého koně

381. *pámodđdžabahuló bhikkhu
pasannó buddhasásané
adhigaččhé padam santam
sankhárúpasamam sukham*

382. *jó havé daharó bhikkhu
juňdžati buddhasásané
sómam lókam pabháséti
abbhá muttó'va čandimá*

381. radostí naplněný mnich
povznešený Buddhovým učením
dosáhne stavu míru,
blaženosti utišení formací

382. když mladý mnich
usiluje v Buddhově učení,
ozáří tím tento svět,
jako z mraků vynořivší se měsíc

26. Bráhmaṇavagga

383. *čhinda sótam parakkamma
kámé panuda bráhmaṇa
sankháránam khajam ñatvá
akataññú'si bráhmaṇa*

384. *jadá dvajésu dhammésu
páragú hóti bráhmaṇó
ath'assa sabbé samjógá
attham gaččhanti džánató*

385. *jassa páram apáram vá
párápáram na vidždžati
vítaddaram visamjuttam
tamaham brúmi bráhmaṇam*

386. *džhájim viradžamásínam
katakicčam anásavam*

26. Bráhmaṇ

383. odetni proud (toužení) a snaž se zavrhnout smyslové požitky, bráhmaṇe, s poznáním ukončení formací poznáš to, co je nestvořené, bráhmaṇe

384. když tyto dvě věci bráhmaṇ překročí, pak všechna jeho pouta zaniknou u toho, kdo je vědoucí

385. pro koho již onen svět ani tento svět, ani onen-i-tento svět neexistuje, je prostý úzkosti a zbavený pout, toho nazývám bráhmaṇem

386. kdo bez poskvrn prodlévá v meditačním pohroužení, kdo splnil svůj úkol a je prostý zákalů,

*uttamattham anuppattam
tamaham brúmi bráhmanam*

*387. divá tapati ádiččó
rattim ábháti čandimá
sannaddhó khattijó tapati
džháji tapati bráhmanó
atha sabbam ahó rattim
buddhó tapati tédžasá*

*388. báhitapápó 'ti bráhmanó
samačarijá samanó 'ti vuččati
pabbádžaj'attanó malam
tasmá pabbadžitó 'ti vuččati*

*389. na bráhmanassa paharejja
nássa muččétha bráhmanó
dhí bráhmanassa hantáram
tató dhí jassa muččati*

kdo dosáhl nejvyššího cíle,
toho nazývám bráhmanem

387. slunce září ve dne,
měsíc svítí v noci,
bojovník září ve své zbroji,
bráhman září v meditačním pohroužení,
avšak po celý den i noc
září svým jasem Probuzený

388. „bráhman“ je proto, že se zbavil zla,
„asketa“ je zván proto, že žije správně,
a díky tomu, že opustil vlastní poskvnění,
je někdo nazýván „ten, kdo opustil (domov)“

389. nechť nikdo neudeří bráhmana
a bráhman nechť nepovolí svému hněvu,
hanba tomu, kdo napadne bráhmana,
větší hanba, když ten povolí svému hněvu

390. *na bráhmaṇass'étaḍ'akiñči sejjó
jadá nisédhó manasó pijéhi
jató jató himsamánó nivattati
tató tató sammatiméva dukkham*

391. *jassa kájéna váčája
manasá natthi dukkatam
samvutam tíhi thánéhi
tamaham brúmi bráhmaṇam*

392. *jamhá dhammam vidžánejjá
sammásambuddhadésitam
sakkaččam tam namassejja
aggihuttam'va bráhmaṇó*

393. *na džatáhi na gotténa
na džáččá hóti bráhmaṇó
jamhi saččaṇ'ča dhammó ča
só sučí só ča bráhmaṇó*

390. nic není pro bráhmana lepší než ovládat svou mysl vůči tomu, co je milé, a do jaké míry se odvrátí od ubližování, do té míry se utiší jeho utrpení

391. kdo tělem, slovy a myslí nekoná špatné skutky, ovládá se v těchto třech ohledech, toho nazývám bráhmanem

392. od koho jsi dostal poučení v Dhammě vyložené dokonale Probuzeným, toho chovej v náležitě úctě, jako bráhman obětní oheň

393. ani splétáním vlasů, ani příslušenstvím klanu, ani zrozením se nikdo nestane bráhmanem, kdo má však v sobě pravdu a spravedlnost, ten je čistým, ten je bráhmanem

- 394.** *kim té džatáhi dummédha*
kim té adžinasátijá
abbhantaram té gahanam
báhiram parimadžžasi
- 395.** *pamsukúladharam džantum*
kisam dhamanisanthatam
ékam vanasmim džhájantam
tamaham brúmi bráhmanam
- 396.** *na č'áham bráhmanam brúmi*
jónidžam mattisambhavam
bhóvádí náma só hóti
sa če hóti sakiňčanó
akiňčanam anádánam
tamaham brúmi bráhmanam
- 397.** *sabbasamjódžanam čhétvá*
jó vé na paritassati
- 394.** k čemu je ti splétání vlasů, pošetilče,
k čemu je ti plášť z antilopí kůže?
uvnitř jsi zamotaný,
navenek uhlazený
- 395.** kdo se obléká do odhozených hadrů,
je vyhublý, až mu vystupují žíly
a o samotě medituje v lese,
toho nazývám bráhmanem
- 396.** nenazývám někoho bráhmanem proto,
že má urozený původ, z jaké matky se zrodil,
užívá pouze ctěného jména,
pokud si na tom zakládá,
nemá-li však nic a na ničem nelpí,
toho nazývám bráhmanem
- 397.** kdo odetnul všechna pouta,
je bez bázně

*sangátigam visamjuttam
tamaham brúmi bráhmanam*

a oproštěn od připoutanosti,
toho nazývám bráhmanem

398. *čhétvá nandhim varattam ča
sandámam sahanukkamam
ukkhittapaligham buddham
tamaham brúmi bráhmanam*

398. kdo odetnul popruh a řemen,
otěž a uzdu,
odstranil závoru a je probuzený,
toho nazývám bráhmanem

399. *akkósam vadhabandham ča
adutthó jó titikkhati
khanṭibalam balánikam
tamaham brúmi bráhmanam*

399. kdo napadení, rány i pouta
snáší prost zloby
a trpělivost je jeho silou,
toho nazývám bráhmanem

400. *akkódhanam vatavantam
sílavantam anussadam
dantam antimasáriram
tamaham brúmi bráhmanam*

400. kdo se nehněvá a je ukázněný,
ctnostný a prostý pýchy,
kdo je zkrocený a je vtělen naposledy,
toho nazývám bráhmanem

401. *vári pokkharapatté'va
áraggér'iva sásapó*

401. jako voda na lotosovém listě
či hořčičné semínko na hrotu jehly,

*jó na lippati kámésu
tamaham brúmi bráhmanam*

402. *jó dukkhassa padžánáti
idh'éva khajamattanó
pannabháram visamjuttam
tamaham brúmi bráhmanam*

403. *gambhírapaññam médhávim
maggámaggassa kóvidam
uttama'ttham anuppattam
tamaham brúmi bráhmanam*

404. *asamsattham gahatthéhi
anágaréhi čúbhajam
anókasárim appiččham
tamaham brúmi bráhmanam*

405. *nidhája dandam bhútésu
tasésu thávarésu ča*

kdo na smyslových počtcích nelpí,
toho nazývám bráhmanem

402. kdo poznal konec utrpení
právě zde, sám pro sebe,
kdo odložil břemeno a je odpoután,
toho nazývám bráhmanem

403. mudrce s hlubokou moudrostí,
kdo rozezná stezku a to, co není stezkou,
který dosáhl nejvyššího cíle,
toho nazývám bráhmanem

404. kdo se nesdružuje s hospodáři
ani s poutníky bez domova,
kdo opustil domov a je skromný,
toho nazývám bráhmanem

405. kdo zanechal násilí vůči živým bytostem,
ať slabým či silným,

*jó na hanti na ghátéti
tamaham brúmi bráhmanam*

406. *aviruddham viruddhésu
attadandésu nibbutam
sádánésu anádánam
tamaham brúmi bráhmanam*

407. *jassa rágó ča dósó ča
mánó makkhó ča pátitó
sásapor'iva áraggá
tamaham brúmi bráhmanam*

408. *akakkasam viññápanim
giram saččam udírajé
jájé nábhisdžé kañči
tamaham brúmi bráhmanam*

409. *jó'dha dígham vá rassam vá
anum thúlam subhásubham*

kdo nezabývá, ani k tomu nenavádí ostatní,
toho nazývám bráhmanem

406. kdo je prost nepřátelství mezi nepřáteli,
mezi násilníky je umírněný
a mezi chamtivými je bez uchopování,
toho nazývám bráhmanem

407. od koho vášeň i nenávisť,
domýšlivost i pohrdavost odpadla
jako hořčičné semínko z hrotu jehly,
toho nazývám bráhmanem

408. kdo vlídná, poučná
a pravdivá slova pronáší,
kdo nikoho neuráží,
toho nazývám bráhmanem

409. kdo zde – ať dlouhé či krátké,
malé či velké, krásné či ošklivé –

*lóké adinnam nádiĵati
tamaham brúmi bráhmanam*

ve světě nebere nic nedarovaného,
toho nazývám bráhmanem

410. *ásá ĵassa na vidždžanti
asmim lóké paramhi ĉa
nirásajam visamjuttam
tamaham brúmi bráhmanam*

410. u koho není k nalezení touha
po tomto světě či po onom světě,
kdo je zbaven touhy a je odpoutaný,
toho nazývám bráhmanem

411. *ĵassálajá na vidždžanti
aňňája akathankathí
amatógadham anuppattam
tamaham brúmi bráhmanam*

411. u koho není k nalezení lpění
a je bez pochybností díky konečnému poznání,
kdo dospěl k ponoření do bezsmrtnosti,
toho nazývám bráhmanem

412. *jó'dha puňñaň ĉa pápaň ĉa
ubhó sangam upaĉĉagá
asókam viradžam suddham
tamaham brúmi bráhmanam*

412. kdo zde dobro i zlo,
obě tato pouta překonal
a je prost trápení, bez poskvrny, čistý,
toho nazývám bráhmanem

413. *ĉandam'va vimalam suddham
vippasannam anávilam*

413. kdo je jako měsíc, neposkvrněný a čistý,
čirý a jasný,

*nandíbhavaparikkhínam
tamaham brúmi bráhmanam*

kdo zcela odstranil zalíbení v bytí,
toho nazývám bráhmanem

414. *jó imam palipatham duggam
samsáram móhamaččagá
tinnó páragató džhájí*

414. kdo tuto nebezpečnou a strastnou pouť,
koloběh zaslepenosti překonal,
kdo překročil na druhý břeh a dlí
v meditačním pohroužení,

*anédžó akathankathí
anupádája nibbutó
tamaham brúmi bráhmanam*

kdo je prost žádostí, bez pochybností,
odpoutaný skrze neulpívání,
toho nazývám bráhmanem

415. *jó'dha kámé pahatvána
anágaró paribbadžé
kámabhavaparikkhínam
tamaham brúmi bráhmanam*

415. kdo zde, opustiv smyslné požitky,
odejde z domova do bezdomoví,
kdo zcela odstranil smyslné bytí,
toho nazývám bráhmanem

416. *jó'dha tanham pahatvána
anágaró paribbadžé
tanhábhavaparikkhínam
tamaham brúmi bráhmanam*

416. kdo zde, opustiv toužení,
odejde z domova do bezdomoví,
kdo zcela odstranil toužení po bytí,
toho nazývám bráhmanem

417. *hitvá mánusakam jógam
dibbam jógam upaččagá
sabbajógavisamjuttam
tamaham brúmi bráhmanam*

418. *hitvá ratim ča aratim ča
sítibhútam nirúpadhim
sabbalókábhikum víram
tamaham brúmi bráhmanam*

419. *čutim jó védi sattánam
upapattim ča sabbasó
asattam sugatam buddham
tamaham brúmi bráhmanam*

420. *jassa gatim na džánanti
dévá gandhabbamánusá
khínásavam arahantam
tamaham brúmi bráhmanam*

417. kdo opustil lidská pouta
a překonal i pouta nebeská,
kdo je zbaven všech pout,
toho nazývám bráhmanem

418. kdo opustil libost i nelibost,
kdo je vychladlý a nic nevlastní,
hrdina, jenž přemohl celý svět,
toho nazývám bráhmanem

419. kdo zná odcházení bytostí
a jejich znovuvyvstávání, v celistvosti,
kdo je bez lpění, blažený a probuzený,
toho nazývám bráhmanem

420. ten, jehož směřování neznají
bohové, nebešťané ani lidé,
kdo je oproštěný od zákalů, zasloužilý,
toho nazývám bráhmanem

*421. jassa puré ča paččhá ča
madždžhé ča natthi kiňčanam
akiňčanam anádánam
tamaham brúmi bráhmanam*

*422. usabham pavaram víram
mahésim vidžítávinam
anédžam nahátakam buddham
tamaham brúmi bráhmanam*

*423. pubbénivásam jó védi
saggápájaňča passati
athó džátikkhajam pattó
abhiňňávósitó muni
sabbavósitavósánam
tamaham brúmi bráhmanam*

421. kdo nemá nic před sebou, za sebou,
ani mezi tím,
kdo si nic nepřivlastňuje a na ničem nelpí,
toho nazývám bráhmanem

422. kdo je vůdce a šlechtný hrdina,
kdo je velkým zřecem, jenž nad vším zvítězil,
kdo je prost žádostí, očištěný a probuzený,
toho nazývám bráhmanem

423. kdo své dřívější životy poznal
a nebeské světy i místa strádání uzřel,
kdo konce zrozování dosáhl
a je mudrcem s dokonalým poznáním,
kdo dovršil vše, co lze dovršit,
toho nazývám bráhmanem

Užitečné kontakty na buddhismus a meditaci v ČR:

Buddhistické centrum Lotus Praha:

www.centrumlotus.cz

Rozcestník českého buddhismu:

www.buddha.cz

Česká buddhistická mniška Ct. Visuddhi (přednášky, meditace aj.):

www.karuna-sevena.cz

Kurzy meditace vipassana & knihy o meditaci zdarma:

www.bhavana.cz

Buddhistická meditace na Slovensku:

www.sati.sk

Knihy: Jednota v rozmanitosti – Buddhismus v České republice, Jan Honzík, 2010

Tato kniha je určena výhradně k distribuci zdarma.

Podpořte prosím volnou distribuci této knihy v rámci svých možností i Vy!

Tuto nabídku je možné udržovat díky štědrosti dobrovolných dárců.

Děkujeme, číslo účtu:

Česká republika:

670100-2208046656 / 6210 (mBank)

Slovensko:

1100518290 / 8410 (ZUNO Bank AG)

Verše knihy Dhammapada představující stručné shrnutí Buddhovy nauky, patří mezi nejznámější v buddhistických zemích jihovýchodní Asie a mnoho buddhistů je dokáže recitovat nazpaměť.

Forma je dvojjazyčná: pálijský text na jedné straně a český text na druhé straně, přičemž český překlad pokud možno co nejvěrněji sleduje originál řádku po řádce.

Verše byly ponechány bez komentáře, přestože jsou někdy dvojnáčné a mohou být různě vykládány. Necht' čtenáři k tomuto textu přistupují rozjímavým způsobem a používají ho jako moudré rady ve svém životě a meditaci.

TATO KNIHA JE URČENA K VOLNÉ DISTRIBUCI ZDARMA - NESMÍ BÝT PRODÁVÁNA